Mülteci Bülteni

Sayı : 7 Ocak-Haziran 2022

“Bir İnsan Bir Dünya”

Takdim

2022 yılı yeni umutlar, yeni beklentilerle beraber geldi. Öyle görünüyor ki Koronavirüs kısıtlamalarının getirdiği daralmalar giderek esniyor. Göç için kritik bölge olan Avrupa Birliği, öncelikle kendi içindeki sınır hareketliliğini çözümlemeye başladı. Ulusal devletlerde yeni varyantlarla ilgili şüphelerin giderilmesiyle beraber ilk dönemdeki zaruri kısıtlamaların da giderek azaldığını görüyoruz. Bu durum salgın nedeniyle ağırlaşan küresel göç hareketliliğini tedricen etkileyecektir

Halihazırda İngiltere ve Fransa arasındaki Manş denizinde, Afganistan ve çevresinde, Batı Afrika kıyılarında, ABD'nin güney sınırında zorunlu göç hareketliliği devam ediyor. Uluslararası Göç Örgütü'nün nihai verilerine göre geçen yıl tüm kısıtlamalara rağmen dünya çapında 84 milyon kişi göç etti. Bu rakamın yarısını ulusal sınırlar içindeki iç göç oluşturuyor. Zorunlu olarak ise 4.4 milyon sığınmacının iltica etmek durumunda kaldığı kayda düşüldü. Söz konusu rakamlar yer yüzündeki göç hareketliliğinin oldukça sıcak olduğunu gösteriyor.

Bunun ötesinde küresel projeksiyonlar iklim göçleri, ekonomik ve mevsimlik göçler ile birlikte insan hareketliliğinin gelecek 30 yılda daha da ısınacağını gösteriyor. Unutulmamalı ki bir yerden bir başka yere gidebilmek öncelikli olarak bir insan hakkıdır. Medeniyet, birbirinden farklı toplumların temaslarıyla gelişmiş ve bugüne gelmiştir.

Bu inşanın temel öznesinin kadınlar olduğunu düşünüyoruz. Saha araştırmalarımız gösteriyor ki göç yolunda dahi kadınlar hem eşlerine hem çocuklarına destek olarak bu çilenin yükünü omuzluyorlar. Bu nedenle bültenimizin bu sayısında göç ve kadın başlığını ayrıca incelemek istedik. Bunun yanında bültenimizde yine makalelerimiz, göç yoluna gönül veren sanatçılarla röportajlarımız, haberlerimiz ve etkinliklerimiz bulunuyor.

Tüm dünyada, insan onuruna yakışır bir yaşam dileğiyle,

İyi okumalar dilerim.

Av. Abdullah Resul Demir
Uluslararası Mülteci Hakları Derneği Başkanı

İçindekiler

03 Göç Atlası

Turan Kışlakçı ile Röportaj 14

17 Göç Terimleri Sözlüğü

Pakistan Mutfağı 22

31 Yunanistan'ın Göçmenleri Geri İtmesi İnsan Haklarına Aykırıdır!

İyi Bir Yalan (The Good Lıe) 35

38 Göç Yolunda Bir Gönüllülük Hikayesi

Göç Yolunda Kadının Psikolojisi 41

43 Kamyonetim Orada Kaldı!

Suriyeli Sanatçı Ghazwan Assaf ile Röportaj 45

50 Sahadayız!

Rahman'ın Misafirleri Hoş Geldiniz! 58

60 21 Mayıs 1864 Büyük Çerkes Sürgünü ve Soykırımı

Mülteci Hikayeleri 68

69 Ümmet Sofrası İstanbul'da Kuruldu

Çengel Bulmaca 70

MÜLTECİ BÜLTENİ
Sayı 7 / Ocak-Haziran 2022

Uluslararası Mülteci Hakları Derneği Adına

İmtiyaz Sahibi
Av.Abdullah Resul Demir

Genel Yayın Yönetmeni
Süleyman Kurt

Editörler
Tuğba Nur Baran

Sekreterya
Ceyda Yıldız

Yayın Kurulu
Dilan Yelken
Dilara Güzeldere
Eda Nur Aydın
Fatma Kurt
Muhammet Ali Üstün
Selim Vatandaş
Sena Koç
Sena Nur Karataş
Sena Yumurtacı
Sevde Daşgın
Zehra İclal Özal
Zeynep Asya Yalçın

Redaktör
Ceren Kaya

Kapak Fotoğrafı
Ahmed Akacha

Grafik-Tasarım
Bilimon Medya ve İletişim A.Ş.

Yazılarınızı editor@umhd.org.tr adresi üzerinden bizimle paylaşabilirsiniz.

Adres ve İletişim
Ali Kuşçu mh , Fatih Türbesi Sokak No:31, Daire:2 Fatih/İstanbul
Tel: +90 (212) 531 20 25
Fax:+90 (212) 531 20 26
www.umhd.org.tr
info@umhd.org.tr

Göç Atlası

Hak İhlalleri ve Gündem

Chatitze Kamper

Suriyeli Mülteci Eymenh Hammamı'ı Öldüren Fail Akli Dengesi Yerinde Değil Raporu Aldı.

Samsun Vezirköprü'de fırın işçisi olarak çalışan 16 yaşındaki Suriyeli mülteci Eymen Hammamı'ın ırkçı grup tarafından bıçaklanarak öldürüldü. Fail akli dengesinin yerinde olmadığına dair rapor aldı ve mahkeme taraflarınca kabul gördü. Raporun yeniden alınması ve kameraların tekrar incelenmesine dair talepler mahkeme tarafından reddedildi.

Bangladeş'teki Askeri Yönetim, Arakanlı Sığınmacıları Deniz Altında Kalma Riskine Karşı Bhasan Char Adası'na Taşımaya Çalışıyor.

20 yıl önce oluşan Bahasan Char Adası'na halihazırda 6000'in üzerinde göçmen gönderildi. Uluslararası toplum askeri yönetimin mültecileri Bahasan Char Adası'na göndermesine tepkili.

Libya da ki Gelişmeler Üzerine UNCHR Yeni Bir Rapor Yayımladı.

25 Mayıs tarihi itibariyle, Libya Sahil Güvenliği tarafından 2021'de kurtarılan toplam 8.599 göçmen olduğu kaydedildi. UNHCR ve tıbbi ortağı Uluslararası Kurtarma Komitesi (IRC) acil tıbbi yardım ve temel yardım malzemelerini göçmenlere ulaştırmak için hazır bulunuyordu.

Göç Atlası

“Burası Geri Gönderme Merkezi mi yoksa hapishane mi?”

19 yaşındaki Afganistanlı mülteci Sayyid Ümit Sadat’ın intiharı ile gündeme gelen Aydın Geri Gönderme Merkezinde mültecilere şiddet uygulandığı iddia edildi. Yaşananlardan dolayı geceleri korkudan uyuyamadıklarını belirten mülteciler, “Sıcak suyumuz yok, petekler yanmıyor, ısınamıyoruz. Zulüm şartlarında tutuluyoruz. Telefon hakkımızı bile kullanmamıza izin vermiyorlar.

Yemen Yolunda, İnsan Tacirlerinin Denize Atlamaya Zorlaması Sonucu En Az 20 Mülteci Boğularak Hayatını Kaybetti.

BM mülteciler Yüksek Komiserliği, Cibuti’den kalkan teknede en az 200 göçmenin bulunduğunu bildirdi. Yetkililere gore insan tacirleri tekne hereket ettikten yarım saat sonra 80 civarı mülteciyi denize atlamaya zorladı. Olay sonucunda en az 20 mültecinin boğularak hayatını kaybettiği bildirildi.

AB İle ‘Göçmen Anlaşması’ 5 Yılını Doldurdu: Türkiye Sığınmacıların ‘Bekleme Odası’ Olarak Mı Kalacak Sorusu Gündeme Geldi.

Türkiye ile Avrupa Birliği arasında imzalanan ‘18 Mart Mutabakatı’ 5. yılını doldurmasının ardından Türkiye mutabakatın gerekliliklerinin yerine getirilmediğini ve güncellenmesi gerektiğini öne sürdü.

Göç Atlası

UNHCR, Yunanistan'ı Denizde Daha Fazla Geri İtme Bildirimi Nedeniyle Kınadı.

UNHCR, geçen yılın başından bu yana Ege Denizi'nde "birkaç yüz şüpheli geri itme vakası" gözlemlediğini belirtti. BMMYK, yasadışı geri göndermelere ilişkin aldığı raporların kendi kaynaklarına dayandığını ve gelişmelere ışık tutmak için kanıtları Yunan makamlarına ilettiğini vurguladı.

Akdeniz de Göçmen Botu Battı ve 100 'den Fazla Ölü Bulunduğu Belirtildi.

Akdeniz'de arama kurtarma çalışmaları yapılmasının ardından 130'dan fazla göçmeni taşıyan bir botun battığını, kurtarma gemilerinin canlı kimseye ulaşamadığını duyurdu.

Batı Sahra ile Kanarya Adaları Arasındaki Göç Yolunda 17 Göçmen Daha Hayatını Kaybetti.

İspanya Sahil Güvenliği, Kanarya Adaları açıklarında alabora olan teknedeki 20 düzensiz göçmenden 17'sinin hayatının kaybettiğinin geri kalan 3'ünün de hipotermi dolaysıyla tedavisini sürdürdüğü bildirdi.

Göç Atlası

İzlanda'da Koruma Arayışı: Yunanistan ve Macaristan'dan Gelen Mültecilerin Umudu Giderek Azalıyor.

AB'de mülteci korumasına sahip olan ve kabul ettikleri üye devlette kendileri için bir gelecek göremeyen yüzlerce insan, İzlanda'da ikinci şansı buldu. İzlanda'nın AB mültecilerinin kabulü konusundaki itibarı 2020 yazında, seyahat kısıtlamalarına ve artan sınır kontrollerine rağmen İzlanda'ya göçmenlerin gelmesinin önüne geçemedi.

Yunan Kampında Bir Mültecinin Ölü Bedeni Ancak 12 Saat Sonra Fark Edildi!

Mayıs ayında Yunanistan'ın Sakız adasındaki bir mülteci kampında genç bir adam bir çadırda tek başına öldü. Gardiyanlar, Somalili mültecinin ölümünden yaklaşık 12 saat sonra olay yerine vardıklarında, cesedin etrafı kemirgenlerle çevrili olduğu görüldü.

Türkiye'de Toplamda 150 bin Suriyeliye Vatandaşlık Verildi.

Nüfus bakımından Kilis'in yüzde 75'i, Hatay'ın yüzde 26'sı, Gaziantep'in yüzde 21'i, Mersin'in yüzde 12'si, Adana'nın yüzde 11'i Suriyelilerden oluşuyor. Verilere göre Türkiye'de 2020 tarihlerinden itibaren bugüne kadar toplam 150 bin Suriyeliye vatandaşlık verildi. Halihazırda Türkiye'de 4 milyonun üstünde Suriyeli bulunuyor.

Göç Atlası

Suriyeli Mülteci Çocuğu Temsil Eden Dev Kukla, Gaziantep'ten Manchester'a Yürütülecek.

9 yaşındaki Suriyeli kız çocuğunu temsil eden dev bir kuklanın, Türkiye'den İngiltere'ye büyük bir sanat çalışması çerçevesinde yürütüleceği duyuruldu. Little Amal (Küçük Emel) adı verilen kuklanın 8 ülke gezeceği ve projeye 250 organizasyonun katkı sağladığı belirtildi.

Binlerce göçmen Fas'tan Kuzey Afrika'daki İspanya toprağı Ceuta kentine yüzerek ve yürüyerek geçmeye çalışıyor.

İspanya'nın Kuzey Afrika bölgesinde ki toprağı Ceuta'ya Fas'tan çoğu refakatsiz 1.500 aşkın çocukla birlikte 8.000'den fazla kişi giriş yaptı. Yetkililere göre göç yolunda biri boğularak hayatını kaybetti. Her iki ülke de geçişleri durdurmak için harekete geçti, gelen 6.000 göçmen Fas'a geri gönderildi.

Bangladeş Kıyısındaki Bhasan Char Adasında Yaşayan Binlerce Arakanlı Müslüman Göçmen, Yaşam Koşullarını Protesto Ediyor.

Bangladeş'te Hükümetin 2020 yılının aralık ayında 18.000 mültecinin gönderildiği Char adasında ki göçmenler yaşam koşullarından şikayetçi olduklarını bildirdiler. Bu nokta da sivil toplum kuruluşları Bangladeş Hükümetini hem kötü hayat şartlarından dolayı hem de adanın denizin altında kalma riskinin olmasından dolayı eleştiriyor.

Göç Atlası

AB Suriyeli Göçmenleri Ağırlayan Ülkelere Ek Fon Sağlanması İçin Uzlaştı.

Avrupa Konseyi, AB'nin genel göç politikası ve Avrupa Konseyi Üyeleri'nin Mart 2021'de yaptığı açıklamalar uyarınca, Suriyeli mülteciler için ev sahibi ülkeler olan Türkiye, Ürdün, Lübnan ve bölgenin geri kalanına mali desteğe devam konusunda resmi tekliflerini gecikme olmaksızın iletmesi çağrısında bulundu.

Van'da Göçmenleri Taşıyan Minibüsü Kaza Yaptı.

Van'da çok sayıda göçmeni taşıyan minibüsün kaza yapmasının ardından,12 kişi hayatını kaybederken 26 kişi yaralandı.

İngiltere, Parlomentoya sunulan yeni uyruk ve Sınırlar Yasası'yla kara ve deniz yolları üzerinden sınırları geçmeye çalışan mültecileri alıkoyarak başka bir ülkeye transfer edebilmenin yasal zeminini hazırlamaya çalışıyor. Söz konusu tasarı onaylanırsa, ülkeye izinsiz girenler dört yıl kadar cezalandırılabilecek.

Göç Atlası

Yunanistan: Mülteci Çocukların Eğitimine Engel Olan Politikalara Son Verin.

(Atina) – İnsan Hakları İzleme Örgütü bugün yaptığı açıklamada, Yunan hükümetinin, 13 Eylül 2021'de yeni yıl başladığında sığınma talebinde bulunan çocukların okula gidebilmeleri için ayrımcı politikalarda acilen reform yapması gerektiğini söyledi. Son eğitim yılında kamplarda yaşayan her 7 çocuktan sadece 1'i okula gidebildi ve yetkililer derhal öğretmenleri işe almalı, okul ulaşımını ayarlamalı ve Covid bahanesiyle sığınmacı çocukları okuldan alıkoyan önlemleri kaldırmalı.

Ankara Altındağ'da Suriyeli Mültecilere Saldırı

Ankara'nın Altındağ ilçesinde meydana gelen bıçaklı kavganın ardından bir kişin hayatını kaybetmesi ve asılsız haberlerle Suriyeli mültecilerin hedef gösterilmesi yerli halkın Suriyelilere ait dükkanlara ve araçlara saldırmalarına neden oldu.

Afrika Kıtasının Kuzeybatısında Yer Alan Batı Sahra Açıklarında Bir Tekne Alabora oldu, 42 Göçmen Hayatını Kaybetti!

İspanyol göçmen hakları kuruluşu Walking Across Borders'a göre, Batı Sahra'da ki kıyı kasabası Dakhala'dan yola çıkan göçmen teknesi kısa bir sürede alabora oldu. Tekenede 30'u kadın ve 8'i çocuk olmak üzere 42 göçmenin hayatını kaybettiği düşünülüyor.

Göç Atlası

Yunanistan, göçmenlerin sınır dışı edilmesini hızlandırmak için göç bakanlığı tarafından meclise sunulan yeni yasa ile baskı yapıyor. Önerilen yasaya göre, ek süreler azaltılırken, polise şu anda göç ve sığınma makamlarının yetkisi altında olan bazı prosedürlerde ek yetkiler verilecek. Yasa tasarısı, Göç Bakanı Notis Mitarakis tarafından 27 Ağustos Cuma günü Yunan parlamentosuna sunuldu.

BM'nin 40 farklı ülkeden veriler toplayarak hazırladığı rapora göre mülteci çocukların üçte ikisi ortaöğrenime devam edemiyor. Rapor ayrıca Koronavirüs salgının Mülteci çocukların eğitiminde ki çatlakları derinleştirdiğini vurguluyor. BM yetkilisi Flippo Grandi'a göre mülteci çocukların eğitiminde kaydedilen ilerleme son iki yılda yaşanan olumsuz koşullar nedeniyle şuan tehdit altında.

Ölümle Sonuçlanan Kavganın Ardından Suriyelilere Ait Ev ve Araçlar yakıldı.

İzmir Torbalı'da Batuhan Parlak'ın hayatını kaybetmesiyle sonuçlanan kavganın ardından Suriyeli mültecilere ait bir ev ve bazı araçlar ateşe verildi, çok sayıda ev taşlandı.

Göç Atlası

Samos'ta Yeni Kamp "Hastalarımızın Hayatta Kalmasına Sadece Yardım Edebiliriz"

Askeri sınıf dikenli tel çitler ve gelişmiş gözetleme sistemleri ile gelen bu tesisin inşası için milyonlarca avro harcandı. Bütün bunlar, tek 'suçları' güvenlik ve istikrar arayan insanları tutuklamak için. Sığınma başvurularının toplu olarak reddedilmesine ek olarak, bu yeni merkez, mültecilerin tamamen reddedildiğinin bir simgesidir.

Avrupa'nın Yeni Göç Rotası Polonya ve Belarus Sınırında, Göçmen Krizi Yaşanıyor!

Polonya, son dönemde Belaurus üzerinden Avrupa Birliği'ne gelen göçmen sayısındaki artış nedeniyle kendi sınırına 150 kilometre boyunca tel örgüden duvar örme kararı aldı. Polonya İçişleri ve Yönetim Bakanlığı verilerine göre yalnızca ağustos ayı içerisinde 2 bin 100 kişi yasa dışı yollarla Belarus üzerinden Polonya topraklarına giriş yaptı.

Çorlu'da Çöplerden Atık Toplayan 112 Mülteci Gözaltına Alındı.

DHA' da yer alan habere göre Çorlu'da çöplerden atık toplayan mültecilere saat 06.00 sıralarında operasyon düzenlendi. Mültecilerin barındığı ve atıkları götürdükleri yerler basıldı. 112 kişi gözaltına alınırken, çekçeklere el konuldu.

Göç Atlası

Japonya'da Yoğunlaşan Mülteci Tartışması

10 Ağustos 2021'de, Japonya Göçmenlik Hizmetleri Dairesi (ISA), Sri Lanka'dan bir göçmen gözaltı merkezindeki genç bir kadın tutuklunun yakın zamanda ölümüyle ilgili raporunu yayınlandı. Rapor, ISA'nın kötü sağlık koşullarını anlayamadığını ve uygun tıbbi önlemleri almadığını itiraf ediyor . Bu olay sonrasında Japonya da Mültecilik ile ilgili protestoların ardından krizler yaşandı.

Bodurum'da Mülteci Teknesi Battı.

Muğla'nın Bodrum ilçesi açıklarında 2 gün önce batan fiber teknede kaybolan 3 mülteciden Filistin uyruklu 1'inin cansız bedenine ulaşıldı. 7 kişi kurtulurken kayıp 2 mültecinin bulunması için çalışmalar sürdürülmeye devam etti.

Bulgaristan Savunma Bakanlığı, sınırda göçmen akışının artması nedeniyle sınır polislerine destek için Türkiye'ye olan güney sınır boyunca 350 asker ve 40 ordu aracı yerleştirdiklerini belirtti. Askerler, 259 kilometre olan Türkiye sınır bölgesinde devriye gezecekler. Bunun yanında sınırda bulunan hasarlı telleri de onaracaklar.

Göç Atlası

Sığınmacıların Yardımını Suç Sayan Macar Yasası AB Yasalarını ve Yüksek Mahkeme Kurallarını İhlal Ediyor.

Tartışmalı yasa, hayatlarının ve özgürlüklerinin risk altında olmadığı bir ülkeden Macaristan'a gelen kişilerin sığınma başvurusunda bulunmasını engelledi. Ayrıca, yasa dışı göçmenlerin sığınma talebinde bulunmalarına yardımcı olan kişi ve kuruluşları da yasakladı.

İzmir'in Güzelbahçe ilçesinde işçilik yapan 3 Suriyeli mülteci; Ahmed El Ali, Memun En Nebhan ve Muhammed El Hüseyin El Abdo El Biş'in 16 Kasım 2021 tarihinde yakılarak katledildikleri ortaya çıktı.

11.000' den fazla göçmen, Polonya, Litvanya ve Letonya ile Beyaz Rusya sınırında isteksizce eşlik edildiğini açıkladı. Oradan sınırı geçebilenler ağırlıklı olarak Almanya'ya ulaşmayı hedefliyor.

Merve Yazar

Turan Kışlakçı ile Röportaj

Bize Mehcerin kuruluşundan biraz bahseder misiniz?

Mehcer 102 yıllık bir dernek fakat Türkiye'de kurulalı iki yıl oldu.Derneğin kuruluşu 1920'lere kadar gidiyor. 1920'lerde Amerika'dan Osmanlı topraklarına göç etmiş insanların kurduğu bir dernek. Suriye'den Amerika'dan İstanbul'dan Mısır'dan ve Lübnan'dan ta Latin Amerika'ya giden bir dernektir. Bunların başını Halil ibrahim çekiyor. İliya Ebu Madi, bu edebiyatın içinde yer alıyorlar ve Mehcer Derneğini kuruyorlar. Bundan yedi yıl önce biz isim hakkını aldık ve burada kurduk. Artık göçün merkezi İstanbul çünkü. Dünyanın farklı yerlerinden edebiyatçılar,yazarlar, müzisyenler burada toplanıyor. Şu anda 80 ülkeden 4000'e yakın sanatçıya hitap ediyoruz.

İstanbul'a isim hakkını aldıktan sonra faaliyetlerimizi başlattık, sürdürmeye devam ediyoruz.

Mehcerde müziğe ilgi duyan göç sanatçılarına yer veriliyor mu?

Bizim 12 birimimiz var. Müzik edebiyat, tiyatro, sinema gastronomi... Müzik grubumuzun başında Alaa Bey, o müzik işlerini organize ediyor. Müzik grubu altında birkaç tane daha grubumuz var. Şu anda bir orkestra kuruyoruz grubumuzda farklı farklı bağımsız kişiler var. Mesela İranlı bir grubumuz var, Arap grubumuz var Avrupalı gruplarımız var. Biz derneğimiz de bir çok kesime yer veriyoruz ve bazen de karma grup halinde her telden çalmayı seviyoruz. Bu grupla-

rımızla farklı yerlerde seminerler, konserler bu tür etkinlikler düzenliyoruz. Bunun yanı sıra Ramazan'da Arapların çok sevdiği bizim de ezgi dediğiniz tarzda şarkılar da söylüyoruz, muhafazakar kesime hitap eden Arap dünyasının ve Türk İslam aleminin çok sevdiği kişileri de derneğimiz de misafir edip etkinlikler düzenliyoruz. Grubun başında Muhammed Ebu Latin Bey var, onun altında yedi sekiz kişi var ve kendisi bu grubu organize ediyor.

Hangi milletten daha çok yoğunluk var?
Arap dünyasından göç daha çok olduğu için Arap dünyasından tabii ki. Bunun yanı sıra Suriyeliler de fazlasıyla talep ediyorlar. Biliyorsunuz ki ülkemizde en çok göç Suriyeliler tarafından oluyor.

Yabancı sanatçıların yanında yerli sanatçılara da yer veriyor musunuz?
Elbette. Buranın ana hedeflerinden birisi de Türk ve yabancı sanatçıları bir araya getirip yeni bir sinema akımı, yeni bir tiyatro akımı, yeni bir müzik akımı ortaya koymaktır.

Göç ve sanatın bağından biraz bahsedebilir misiniz?
Bizim bir sloganımız var: Sanat göçmenidir, bir sanatçı göç etmemişse iyi bir eser ortaya koyamaz. Sanatçı mutlaka bir yerden bir yere göç etmiştir. Günümüzde sanatçılara baktığımızda ya Avrupa'dan ya da Asya'dan göç etmiş insanlardır.
Göç etmiş insanın eseri çok başkadır göç edenin hasreti,sevgisi, bakış açısı çok daha farklıdır. Gerçek bir sanatçı size vatanınızı hatırlatmalıdır. Geldiğiniz yeri

hatırlatmalıdır, ruhumuzun melodisini ortaya koymalıdır. Müzik ruhun gıdasıdır.

Sanatla farklı ırk ve milletleri bir araya getirebilir miyiz?

Eğer farklı ırklar, yapılar, milletler bir araya gelip sanat üretmiyorsa sanat sanat değildir. Bizim müziğimizde çok zengindir. Biz Balkan, Hint, İran müziğini mezh edip yeni bir müzik ortaya çıkardık. Mimarimiz de aynı şekilde bir çok şehirden, ülkeden karışıp ortaya çıkmıştır. Bundan ötürü farklı ırklar, kültürler bir araya geldiğinde "sanat" ortaya cıkar. Bu coğrafya sanatla dirilecek, kültürle dirilecek.

Uluslararası etkinliklerde Mehcer kendini görüyor mu?

Evet biz uluslararası etkinliklere başladık. Önümüzdeki aylardan itibaren bizim cok ciddi faaliyetlerimiz olacak. Şuanda onun alt yapısını hazırlıyoruz. Uluslararası küresel düzeyde; İtalya'da, Paris'te, Brezilya'da, Japonya'da, Hindistan'da, Pakistan'da kültürel faaliyetler ile bir çok yerde görüneceğiz inşallah.

Uluslararası Mülteci Hakları Derneği hakkında ne düşünüyorsunuz?

Uluslararası Mülteci Hakları Derneği' nin yaptığı her projeyi, her çalışmayı destekliyorum. UMHD Türkiye de mülteciler için kurulan ilk derneklerden, çok güzel çalışmalar yapıyorsunuz, yapılan çalışmaları takip ediyorum. Bir çok kişinin bilmediği görmediği davaları, mültecilerin haklarını savunan bir dernek. Ciddi anlamda mültecilere yakınlık duyan ve bir çok sorunu çözen bir dernek olarak görüyorum. Birçok şeyin yasallaşmasında UMHD'nin katkısı olduğunu düşünüyorum. Hepinizi takdir ediyor ve tüm arkadaşlara başarılar diliyorum.

Gizem Dik & Celil Akdoğmuş

Şubat 2022

Göç Terimleri Sözlüğü

Göç (Migration)

İnsanların, sosyal, ekonomik, siyasi veya doğal nedenlerden dolayı coğrafi olarak yer değiştirmesidir. Bu yer değiştirme uluslararası bir sınırı geçmek biçiminde olabildiği gibi aynı ülke içinde de olabilir.

Göçmen (Immigrant)

Göçmen sözcüğünün uluslararası seviyede, tek bir hukuki tanımı yoktur. Bununla beraber bu, maddi ve sosyal koşullarını iyileştirmek, kendilerini ve ailelerine ilişkin beklentilerini geliştirmek amacıyla başka bir ülkeye veya bölgeye hareket eden kişiler ve aile fertleri için kullanılan bir terimdir.

Yabancı (Foreigner):

Bulunduğu devlet ile arasında vatandaşlık bağı bulunmayan kişiyi ifade eder.

Vatansız (Stateless):

Hiçbir devlet ile vatandaşlık bağı bulunmayan ve yabancı sayılan kişidir.

Mülteci (Refugee)

Uluslararası hukukta mülteci, ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşünceleri yüzünden, zulme uğrayacağından haklı sebeplerle korktuğu için vatandaşı olduğu ülkenin dışında bulunan ve bu ülkenin korumasından yararlanamayan, ya da söz konusu korku nedeniyle, yararlanmak istemeyen; yahut tabiiyeti yoksa ve bu tür olaylar sonucu önceden yaşadığı ikamet ülkesinin dışında bulunan, oraya dönemeyen veya söz konusu korku nedeniyle dönmek istemeyen kişidir. Türkiye'nin ilgili sözleşmeye koyduğu coğrafi çekince sebebi ile Türk hukukunda bir kişi, ancak Avrupa'da meydana gelen olaylar nedeniyle bu duruma düşmüşse mülteci sıfatını kazanabilir.

Şartlı Mülteci (Conditional Refugee)

Avrupa dışında meydana gelen olaylar nedeniyle, mülteci tanımındaki şartlara haiz olduğunu iddia ederek Türkiye'den uluslararası koruma talebinde bulunan kişidir.

İkincil Koruma (Secondary Protection)

Mülteci veya şartlı mülteci olarak nitelendirilemeyen, ancak menşe ülkesine veya ikamet ülkesine geri gönderildiği takdirde; ölüm cezasına mahkûm olacak veya ölüm cezası infaz edilecek, işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muameleye maruz kalacak, uluslararası veya ülke genelindeki silahlı çatışma durumlarında, ayrım gözetmeyen şiddet hareketleri nedeniyle şahsına yönelik ciddi tehditle karşılaşacak olması nedeniyle menşe ülkesinin veya ikamet ülkesinin korumasından yararlanamayan veya söz konusu tehdit nedeniyle yararlanmak istemeyen yabancı ya da vatansız kişiye, statü belirleme işlemleri sonrasında verilen statüyü ifade eder.

Coğrafi Kısıtlama (Geographical Restriction)

1951 tarihli Mültecilerin Hukuki Statüsüne Dair Cenevre Sözleşmesi'ndeki mülteci statüsünü, sadece Avrupa'da meydana gelen olaylar sebebi ile talep eden kişiler açısından sağlanma yükümlülüğü altında olunmasını ifade eder.

Uluslararası Koruma (International Protection):

Uluslararası hukukta sığınmacının talep edebildiği mülteci statüsünü, Türk hukukunda ise başvuru sahibinin talep edebildiği mülteci, şartlı mülteci ve ikincil koruma statülerini ifade eden çatı bir kavramdır.

Sığınmacı (Asylum Seeker)

Uluslararası koruma talebinde bulunan ve henüz başvurusu hakkında son karar verilmemiş olan kişidir. Bu kavram Türk hukukunda Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu kapsamında kullanılmamaktadır.

Başvuru Sahibi (Applicant)

Türk hukuku açısından, uluslararası koruma talebinde bulunan ve henüz başvurusu hakkında son karar verilmemiş olan kişidir. Uluslararası hukuktaki sığınmacı kavramına denktir.

Ülke İçinde Yerinden Edilmiş Kişiler (Internally Displaced People)

Silahlı Çatışma, şiddet, insan hakları ihlalleri, doğal ya da insan yapımı felaketler sonucu uluslararası bir sınır geçmeksizin evlerini ve ikamet ettikleri bölgeyi terk ederek kendi ülkeleri içinde daha güvenli bir bölgeye göç etmek zorunda kalan kişilerdir.

İdari Gözetim (Administrative Detention)

Sınır dışı edilmek istenen yabancının bu işlem gerçekleşene kadar alıkonulmasını ifade eder.

Geri Gönderme Yasağı (Non-refoulement)

Hiç kimse, işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muameleye tabi tutulacağı veya ırkı, dini, tabiiyeti, belli bir toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi fikirleri dolayısıyla hayatının veya hürriyetinin tehdit altında bulunacağı bir yere gönderilemeyeceğine ilişkin hem Türk hukukunda hem de uluslararası hukukta kabul edilen kuraldır.

Bekletme Merkezi (Holding Centre)

Düzensiz durumdaki sığınmacı veya göçmenlerin statüleri belirlenirken, kabul eden ülkeye varır varmaz bekletildikleri tesistir. Ayrıca kabul merkezi olarak da bilinir.

Diaspora (Diaspora)

Genel anlamda diaspora, menşe ülkesinden ayrılmış olan ancak anavatanıyla bağları süren birey ve üyeleri veya ağ, dernek ve toplulukları ifade eder. Bu kavram, daha ziyade geçici yurtdışında yerleşik toplulukları, geçici süreyle yurtdışında yerleşik göçmen işçileri, ev sahibi ülkenin vatandaşlığına sahip yabancı çalışanları, çift vatandaşlığı bulunan kişiler ve ikinci/üçüncü nesil göçmenleri kapsar.

Düzenli Göç (Regular Migration)

İnsanların, menşe ülkeden çıkışı ve ev sahibi ülkeye seyahati, transit geçişi ve girişi düzenleyen kanun ve yönetmeliklere uygun olarak olağan ikamet yerinden yeni bir ikamet yerine gitmeleridir.

Düzensiz Göç (Irregular Migration)

Kaynak, transit ve kabul eden ülkelerin düzenleyici normlarının dışında gerçekleşen göç hareketliliğidir. Düzensiz göç konusunda açık veya genel kabul gören bir tanım yoktur. Hedef ülkeler açısından, göç düzenlemeleri uyarınca gerekli olan izin veya belgelere sahip olmadan bir ülkeye giriş yapmak veya bir ülkede kalmak veya çalışmak anlamına gelmektedir.

Güvenli Bölge (Safe Zone)

Yaralı ve hasta muharipler veya muharip olmayanlar ile savaşlarda yer almayan sivillerin savaşın etkilerine karşı korunduğu tarafsız bölgelerdir.

İkamet İzni (Residence Permit)

Bir Devletin yetkili mercileri tarafından bir yabancıya verilen ve belgenin geçerliliği süresince yabancının o Devlette yaşama hakkı bulunduğunu teyit eden belgedir.

Suçluların İadesi (Extradition)

İade talebinde bulunan devletin adli makamlarınca başlatılan soruşturma veya kovuşturma kapsamında veya adli makamlarca verilen mahkûmiyet kararına istinaden iadesi istenen şüpheli, sanık veya hükümlünün talepte bulunan devlete teslim edilmesidir.

Zorunlu Göç (Forced Migration)

Zulüm, çatışma, genelleştirilmiş şiddet veya insan hakları ihlalleri sonucunda zaruri bir şekilde yapılan göçü ifade eder.

Kaynaklar

Adıgüzel, Yusuf. (2020) Göç Sosyolojisi, Nobel Akademik Yayıncılık, 4. Basım, İstanbul, 1-230.

Ed. Perruchoud, Richard & Redpath, Jillyanne. (2013) Göç Terimleri Sözlüğü, Uluslararası Göç Örgütü, 2. Baskı, 1-110.

Zeynep Asya Yalçın

PAKİSTAN MUTFAĞI

Güney Asya'nın en çeşitli ve lezzetli mutfaklarından biri olan Pakistan mutfağı, komşusu Hint mutfağıyla büyük benzerlikler taşır ve geleneksel yemeklerde Afgan, Türk, İran, Orta Asya mutfağı esintileri görülür. Pakistan mutfağının temel öğeleri; et, sebze, kuru bakliyat, ekmek, pirinç ve çeşitli baharatlardır.

Kısacası her kültürden farklı soslar, bitkiler ve baharatlar Pakistan mutfağını oluşturmuştur. Gelin Pakistanlı Sadia'nın desteği ile seçtiğimiz bu mutfağın en sevilenlerine birlikte göz atalım!

BİRYANİ

Biryani, Hindistan ve Pakistan'ın birçok noktasında yapılan pilav çeşididir. Ama ona pilav diyerek geçmek büyük haksızlık olur. Çünkü içinde çoğu kez et, tavuk ya da balık bulunur. Tek başına dev bir kadro olarak masaya gelir anlayacağınız. Pişirme yöntemi olsun, lezzeti olsun diğer birçok pilavdan farklıdır. Tadını, kullanılan çeşit çeşit baharata ve içinde kullanılan "ghee" adı verilen sadeyağa borçludur. Hemen tarifine geçelim:

Malzemelerimiz;

Pilav için:

- 5 yemek kaşığı sadeyağ (ya da tereyağı)
- 1 adet havuç
- 1,5 su bardağı basmati veya yasemin pirinci
- 1 tutam safran (ya da aspir)
- 1 çay bardağı süt
- 2-3 adet karanfil
- 1 adet çubuk tarçın
- 1 adet defne yaprağı
- 1,5 çay kaşığı tuz

Hazırlanışı;

1. Önce tavuğu marine ederek işe başlayın. Tavuğu ve tüm marinasyon malzemelerini derin bir kabın içerisine aktarın.
2. Güzelce karıştırarak tüm malzemelerin bütünleşmesini sağlayın. Üzerini streç filmle örtün ve en az 1 saat buzdolabında dinlendirin.
3. Pirinçleri güzelce yıkayın ve fazla sularını süzdürün.
4. Orta boyutlarda bir tencerenin içerisine pirinçleri aktarın. Üzerine çubuk tarçın, karanfil, defne yaprağı koyun.
5. Malzemeleri 1 parmak geçecek kadar su ilave edin.

Tavuk için:

- 4 parça kemiksiz tavuk kalça
- 3 yemek kaşığı yoğurt
- 1 yemek kaşığı süzme yoğurt
- 5 yemek kaşığı zeytinyağı
- 1,5 çay kaşığı zencefil (ezilmiş halde)
- 3 diş ezilmiş sarımsak
- 1 çay kaşığı ezilmiş kakule
- 1,5 çay kaşığı toz kişniş
- 1 çay kaşığı kimyon
- 1 çay kaşığı taze çekilmiş karabiber
- 1 çay kaşığı toz kırmızıbiber
- 1 tatlı kaşığı tuz

6. Kısık ateşte pirinçler çok hafif yumuşayana kadar pişirin. Bu işlemde çok hafif yumuşamaları yeterli olacaktır. Daha fazla pişirirseniz pilavın kıvamı dilediğiniz gibi olmayacaktır.

7. Pirinçler hafif yumuşadığında ocaktan alın ve fazla sularını süzdürün. Kenarda dinlendirin.

8. Sütü bir kâseye aktarın ve safranı içine atın.

9. Başka bir tencerenin içine tereyağını alın, eritin. Rendelenmiş havucu ilave edin, yumuşatın.

10. Ardından çok kısık ateşteyken marine edilen tavukları alın.

11. Üzerine sütle birlikte safranı da ilave edin.

12. Birkaç dakika bu şekilde pişirin. Ardından üzerine pirinçleri, baharat ve tuzu ilave edin.

13. Tencerenin üzerine bez oturtun ve kapağını kapatarak kısık ateşte pişmeye bırakın.

14. Ortalama 15-18 dakika kadar sonra ocaktan alın ve dinlendirin.

15. Ardından güzelce karıştırarak servis edin.

Malzemelerimiz;

- Tavuk
- Karabiber
- Garam Masala (Yöresel Baharat Karışımı)
- Domates
- Soğan
- Baharatlar
- Sarımsak
- Ghee Yağı (Sade Yağ)
- Zencefil
- Kişniş
- Yeşil Biber

MENU

Tavuk Karahi

Tavuk Karahi veya Kadai tavuğu, şüphesiz Pakistan ve Hindistan'ın içinde ve dışında en popüler yemeklerden biridir. Bu, sizi çok yormadan hızlı ve kolay bir şekilde hazırlanabilen, restoran tarzı ve çok lezzetli bir Pakistan yemeğidir.

Karahi, adını orijinal olarak pişirildiği tavadan -ağır, düz bir tabana sahip daha yuvarlak bir dökme demir tava- alır. Geleneksel olarak et, bu Karahide açık ateşte kaynatılır ve tavada kızartılırdı.

Tavuk Karahi'nin ayırt edici özellikleri, bol domatesli tabanı ve jülyen yeşil biber, kişniş ve zencefilli kokulu süslemesidir. Hemen tarife geçelim:

Hazırlanışı;

1. Yağı ısıtın ve doğranmış soğanları kızartın. Soğanları hafif altın rengi olana kadar soteleyin. Ardından sarımsağı, zencefili ve yeşil biberi ekleyin. Aromatikler piştikçe soğanların rengi koyulaşacaktır.

2. Tavukları soteleyin. Bu sırada bir tutam tuz eklemeniz lezzet katmaya yardımcı olur.

3. Domatesleri, baharatları ve tuzu ekleyin. Tüm domateslerden gelen su, tavuğu pişirmek için yeterli olacaktır.

4. Yemeğinizi örtün ve pişirmeye bırakın. Tavuğun üstü kapalıyken kısık ateşte pişmesi yumuşacık olmasını sağlar.

5. Bu karışımın tavanın dibine yapışmaması için gerektiği kadar karıştırarak yüksek ateşte pişmesine izin veriyoruz. Lezzeti yoğunlaştırdığımız için kapağını kapatmıyoruz. Ghee/yağ ayrılmaya başladığında tavuk parlak bir görünüm aldığında işiniz bitmiş demektir.

6. Taze çekilmiş karabiber ve Garam Masala'yı da ekledikten sonra güzelce karıştırın. Ve yeşil biber, jülyen zencefil ve kişniş ile süsleyin.

İster ekmek ister pilav ile yiyebilirsiniz.

Korma

"Korma" (veya qorma) kelimesi "kızartma" veya tavada kavurma anlamına gelir. Chicken Korma'nın ayırt edici özellikleri, bütün baharatların kullanılması, zengin bir yoğurt masala ve üstüne bir kat sadeyağ/ghee olmasıdır.
Hemen tarife geçelim. Pakistan ve Hint lezzetlerinde yaygın olarak kullanılan temel malzemelere ihtiyacınız olacak. İşte gerekli malzemeler.

Malzemelerimiz;

- Ghee/Sadeyağ
- Soğan: Geleneksel korma yaparken, soğanları yoğurtla birlikte öğütün.
- Kemikli, doğranmış, derisiz tavuk
- Bütün baharatlar: Authentic Chicken Korma, defne yaprağı, kişniş, kimyon tohumu ve karabiber gibi bütün baharatları kullanabilirsiniz.
- Sarımsak + Zencefil Ezmesi

Hazırlanışı;

1. İlk olarak, soğanları güzel ve altın kahverengi olana kadar soteleyin. Bunları tavadan çıkarın ve mutfak robotuna ekleyin.

2. Aynı tencereye tüm baharatları ve sarımsağı/zencefili ekleyip tavuğu soteleyin. Bu arada soğanları yoğurtla karıştırın. Tavuk kızartıldığında harmanlanmış yoğurt karışımını toz baharatlar ve yeşil biberle birlikte ekleyin.

3. Üzerini örtüp pişmeye bırakın. Daha sonra baharatlarınızı ekleyin. Tekrar örtün ve pişirin.

4. Pişirme işlemi bitince üzerine su ilave edip kaynatın. Düşük ateşte birkaç dakika kaynamaya bırakın. Yağ tepeye çıktığında işiniz bitmiş demektir!

Malzemelerimiz;

- 1 çay bardağı un
- 2 çay bardağı süt tozu (Kahve için kullanılan değil, hamur işlerinde kullanılan)
- 1 yemek kaşığı tereyağı
- 2 yemek kaşığı irmik
- 1 çay kaşığı karbonat
- Kızartmak için: Bolca sıvı yağ
- Yoğurmak için: 3 yemek kaşığı süt
- Şerbet için:
- 1 su bardağı su
- 2 su bardağı toz şeker
- Yarım limonun suyu
- 1 kaşık gül suyu
- 2 adet kakule

Gulab Jamun

Tatlılardan söz etmezsek mutfağımız eksik kalır, okurken bizim mutfağımızı hatırlatacak, Pakistan'da da oldukça sevilen bir tatlı ile başlayalım...

Nepal, Pakistan, Bangladeş'te ilgi gören, ana malzemesi safran olan bu tatlı, gül suyu katılmış şerbetin içerisine atılması ile heyecan vericidir. Malzemeler ile hemen başlayalım...

Hazırlanışı:

1. Şerbet için; İlk olarak tencereye su, kakule ve toz şekeri alarak kaynamaya bırakın.

2. Şerbet kaynadığında içerisine limon suyu ve gül suyu ekleyin ve koyu bir kıvam elde edince ocaktan alarak soğumaya bırakın.

3. Hamur için: Geniş bir kaba 2 çay bardağı süt tozu ekleyin.

4. Üzerine irmik, karbonat ve yumuşamış tereyağı ilave edin.

5. Yavaş yavaş süt ekleyin ve karıştırın. Hazırladığınız karışımı oda sıcaklığında 15 dakika bekletin.

6. Ardından azar azar un ekleyerek yumuşak bir hamur elde edin.

7. Hazırladığınız hamurdan ceviz büyüklüğünde parçalar kopartın.

8. Avuç içinizi ıslatın ve hamura elinizle yuvarlak şekli verin.

9. Bu esnada derin bir tavaya sıvı yağ ekleyerek kızdırın.

10. Yağ ısındığında ocağın altını kısın ve hamurları yağın içine atarak kızartın.

11. Kevgir yardımıyla hamurun her tarafının pişmesini sağlayın.

12. Kızarttığınız hamurları soğuk şerbetin içine alın ve şerbeti çekmesi için bekleyin.

13. Hazırladığınız tatlıları ortadan ikiye kesin. İç kısmına mascarpone peyniri, dondurma veya kaymak ekleyerek servis edebilirsiniz. Afiyet olsun.

Malzemelerimiz;

- 4 yemek kaşığı kanola yağı veya ghee/sade yağ
- 6 kakule kabuğu
- 1 paket seviyan, yaklaşık 150 gram (erişte/özel Hint/Pakistan marketlerinde bulunur.)
- 2 litre tam yağlı süt
- ¾ su bardağı şeker

Saveiyan

Sadia, son tatlımızın bayramların vazgeçilmezi olduğunu söyledi, öyleyse kapanışı Saveiyan ile yapalım.

Hazırlanışı;

1. Yağı büyük bir tencerede ısıtın. Parlamaya başladığında kakule kabuklarını ekleyin ve yaklaşık 30 saniye kızartın.
2. Daha sonra eriştеleri ekleyerek orta ateşte, hafifçe kızartın (yaklaşık 2-2,5 dakika)
3. Ocağı düşük ısıya alarak sütü yavaş yavaş ekleyin ve ardından kaynatın. Şekeri de ekleyip eriyene kadar karıştırın.
4. Süt köpürmeye başladığında, istediğiniz kıvama gelene kadar yaklaşık 15-20 dakika karıştırmaya devam edin. Süt koyulaşmalı ve tatlımız kıvam almalıdır. Ve servise hazır!
5. (Servisi tatlı kasesinde üzerini badem ile süsleyerek yapabilirsiniz.)

Dilara Güzeldere

Yunanistan'ın Göçmenleri Geri İtmesi İnsan Haklarına Aykırıdır!

Orta Doğu ve Kuzey Afrika'da birbirinin ardı sıra meydana gelen iç savaşlar, siyasi istikrarsızlık ve ekonomik krizler milyonlarca insanın hayatlarını devam ettirebilmek için başka ülkelere göç etmesini zorunlu kıldı. Başlangıçta çoğunlukla komşu ülkelere sığınan göçmenlerin, yıllar içinde ülkelerine geri dönebilme ihtimallerinin azalmasıyla, göç hareketleri 2015 itibariyle Avrupa'ya doğru yoğunlaştı. Halihazırda yeni bir hayat kurma gayesiyle Avrupa'ya yönelen göçmenler gerek Avrupa'ya varış yolunda gerek sınırlarda ve kamplarda çeşitli hak ihlallerine maruz kalmakta. Avrupa Birliği bünyesindeki devletler arasında iş birliğinin sağlanamaması, ülkelerin mevcut siyasi ve ekonomik problemleri, göçmenlerin temel haklarının korunması ve toplumsal entegrasyonu gibi hususları sekteye uğratmaktadır. Özellikle Avrupa'ya geçişin ilk durağı olan Yunanistan'da hak ihlallerinin son yıllarda giderek arttığı görülmektedir.

Yunanistan'a ulaşan göçmenler başlangıçta büyük ölçüde kabul görse de zaman içerisinde göçmen sayısının artmasıyla göçmenlerin toplumsal kabulüne yönelik yaygın kanı değişti. 2010'lu yılların başlangıcında Yunanistan'daki mülteci sayısının aşağı yukarı 3.000 olduğu bilinmekteyken, 2016 yılına gelindiğinde bu sayı 46.411'e ulaşmış fakat 2017 yılında 38.988'e düşmüştür.[United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR) and

UNRWA through UNHCR's Refugee Data Finder at unhcr.org/refugee-statistics.] Bu düşüşte ülkedeki mülteci sayısının artmasıyla yerel halkın ve siyasilerin değişen tavrı kadar, Türkiye ve Avrupa Birliği arasında 18 Mart 2016 tarihinde varılan mutabakat da etkili olmuştur. Resmi kayıtlara göre 2020 itibariyle Yunanistan'da 103.136 mülteci bulunmaktadır.[A.g.e] Yunanistan'da göç hareketlerinin beraberinde getirdiği sorumlulukların, 2008 ekonomik krizinden bu yana süregelen yapısal problemleri daha da derinleştirdiği ve ekonomik istikrarsızlığa sebep olduğu yönündeki iddialar artışa geçmiş durumda.[Fournier, Lea. (2021) "Yunanistan Mülteci Haklarını Gözetiyor mu?: İhlallere İlişkin Eleştirel Bir Analiz", Uluslararası Mülteci Hakları Derneği, Araştırma Raporu, ss. 1-14.] Temelde, Yunanistan'ın kapasite yetersizliğinin ve özellikle Avrupa Birliği ile iş birliğinin beklenilen sonucu vermemesinin bu iddialara zemin hazırladığı söylenebilir. Mevcut durumda, göçmenlerin ülkedeki varlığı ile ulusal çıkarlar arasında bir çeşit karşıtlık ilişkisi kurulmasıyla göçmenlere yönelik politikalarda hak temelli yaklaşım yerini ulusal menfaatlerin korunmasına bırakmış görünüyor.

Taraf olduğu 1951 Cenevre Sözleşmesi, 1967 New York Protokolü, AB hukuku ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne rağmen Yunanistan hem yerel hem uluslararası gelişmeleri göçmenlerin aleyhine kullanmaktadır. Bilhassa Türkiye ve Avrupa Birliği arasında 18 Mart 2016 tarihinde varılan mutabakat ile göçmen ölümlerinin, insan kaçakçılığının ve yasa dışı göçün önlenmesi hedeflenmiş fakat pratikte sığınma prosedürlerinin uzamasına, tampon bölgelerdeki ve kamplardaki göçmen sayısının orantısız bir şekilde artmasına ve sınırlardaki hak ihlallerinin sınır güvenliğinin korunması gibi gerekçelerle normalleştirilmesine sebep olmuştur. Nitekim BM Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR) mutabakatın yürürlüğe girmesinin hemen akabinde Yunanistan'a gelen sığınmacı ve göçmenlerin mutabakata tabi tutulmak üzere gözaltına alındığı ifade etmiştir.

1-) United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR) and UNRWA through UNHCR's Refugee Data Finder at unhcr.org/refugee-statistics.
2-) A.g.e
3-) Fournier, Lea. (2021) "Yunanistan Mülteci Haklarını Gözetiyor mu?: İhlallere İlişkin Eleştirel Bir Analiz", Uluslararası Mülteci Hakları Derneği, Araştırma Raporu, ss. 1-14.
4-) Gatti, Mauro. (2016) "The EU-Turkey Statement: A Treaty That Violates Democracy (Part 1 of 2)" European Journal of International Law, https://www.ejiltalk.org/the-eu-turkey-statement-a-treaty-that-violates-democracy-part-1-of-2/

Yunanistan'ın göçmenlere karşı hak ihlalleri, Türkiye'nin AB'nin mülteci krizini çözmeye yönelik anlaşmalara riayet etmemesinden kaynaklanan hoşnutsuzluğu, Rusya ve İran destekli rejim ordusunun İdlib'teki Türk askerlerine saldırması ile taraflar arasında gerginliğin yükselmesi gibi sebeplerle sınırların tek taraflı olarak açılacağını duyurduğu 2020 Şubat ayından itibaren doruk noktasına ulaşmıştır. 2020 itibariyle Yunanistan, varışları engellemek için sınırlardaki gözetimi ve kolluk kuvvetlerinin sayısını arttırmış, sınır güvenliğinin sağlanması amacıyla keyfi alıkoyma, şiddete başvurma ve geri itme gibi yasa dışı eylemleri uygulamaya geçirmiştir.[5]

Yunan kuvvetlerinin yanı sıra yerel halkın da dahil olduğu saldırılar sonucunda, 2021 yılında yaklaşık 16.000 göçmenin geri itildiği bilinmektedir. Sınır Şiddetini İzleme Ağı (Border Violence Monitoring Network) tarafından yayınlanan rapora göre, Yunanistan'daki tüm geri itme müdahalelerinin neredeyse %90'ı bir veya daha fazla işkence veya kötü muamele içerirken; göçmenler aşırı ve orantısız güç kullanımı, elektrikli silah kullanımı, zorla soyunma, ateşli silahla tehdit veya şiddet, polis araçlarında ve gözaltı merkezinde insanlık dışı muamele, telefon ve cüzdanlarına el koyma gibi çeşitli hak ihlallerine maruz bırakılmıştır.[6]

Göçe sebep olan unsurların uzun yıllarca çözülememesi ile, göçmenlerin temel haklarının korunmasına yönelik bütüncül politikalara ve uluslararası iş birliğine her zamankinden daha fazla ihtiyaç hasıl olmuştur. Öte yandan dünyanın hemen her yerinde göçmenlere yönelik yaklaşımın hak temelli olmaktan uzaklaştığı, gerek İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi gerek 1951 Cenevre Sözleşmesi ve diğer sözleşmeler tarafından tanımlanan temel hakların ihlalinin ekonomik istikrar, ulusal güvenlik ve kapasite yetersizliği gibi çeşitli gerekçelerle normalleştirildiği görülmektedir. Bu normalleştirmenin kolektif bir harekete dönüşmesi sonucunda mevcut hak ihlallerini engellemek veya bu ihlallere karşıt ortak bir söylem geliştirmek güçleşmektedir.

Her ne kadar Yunanistan'da yaşanan olayların öncelikli müsebbibi Yunan hükümeti olsa da gerek AB bünyesinde alınan kararlar gerek Türkiye'nin göçmenlere yönelik politikası bu hak ihlallerine dolaylı olarak sebep olmuştur. AB'nin 2015'ten bu yana göç krizini yönetmekteki başarısızlığı göçmenlerin Avrupa'ya girişini engellemekteki "başarısı" ile gölgelenmektedir. Mevcut durumda AB bünyesindeki ülkelerin göçmenlere yönelik yaklaşımı bu politika etrafında şekillenmektedir.

Yunanistan'ın hak ihlalleri, "sınır güvenliğini" koruduğu ve göçmenlerin Avrupa'ya kontrolsüz geçişini engellediği için bir yönüyle mazur görülmektedir. Öte yandan, göçmenlere karşı hak ihlallerini tetikleyen bir diğer unsur ise göç meselesinin iç politikada parti menfaati, dış politikada ise ulusal çıkarlar doğrultusunda ele alınmasıdır. Yunanistan örneğinde olduğu gibi, sınırda yaşanan hak ihlalleri bir bakıma Türkiye'nin göçmenleri dış politika aracı olarak kullanmasıyla da ilişkilidir. En nihayet, amaç göçmenlere yönelik hak ihlallerine kalıcı bir çözüm bulmak ise suçlayacak birini aramaktansa öncelikli olarak birbirini tetikleyen olay ve ilişkileri tanımlamak gerekir. Kimsenin üzerine düşeni layığıyla yapmadığı bir konjonktürde herkes suçlunun kim olduğu ve sorumluluğu kimin üstlenmesi gerektiği hususunda sarsılmaz bir yargıya sahiptir fakat gerçekçi çözümler arıyorsak, sorumluluk alması gerekeni uzakta aramamak gerekir.

5-) Amnesty International. (2021) "Greece: Violence, lies, and pushbacks - Refugees and migrants still denied safety and asylum at Europe's borders" https://www.amnesty.ch/-de/laender/europa-zentralasien/griechenland/dok/2021/illegale-push-backs-von-menschen-auf-der-flucht/greece-violence-lies-and-pushbacks.pdf

6-) Fournier, Lea. (2021)

Sena Koç Ulucak

İYİ BİR YALAN (THE GOOD LIE)

“Mucizeler, inançla devam eden insanlar tarafından gerçekleştirilir.”

Böyle bir giriş tercih edilmiş filmde, çünkü mucize denebilecek bir yaşam öyküsünü anlatıyor bize. İçimizdeki bazı yok olmaya yüz tutmuş duyguları hatırlatan ve hissettiren bir film. Hem savaşın karanlık yüzüne hem umuda şahitlik ediyorsunuz.

Film bir bilgilendirme yazısı ile ön hazırlık yapıyor izleyiciler için: “1983’te Sudan'da Kuzey ve Güney arasında çıkan iç savaşta terk edilen köyler, Kuzey Hükümeti orduları ve milisler tarafından tahrip edildi. 1987 itibariyle binlerce yetim çocuk kilometrelerce yolu yaya olarak yürüyüp Sahra altı Afrika’ya doğru Etiyopya ve ardından Kenya'ya kaçtı. 13 yıl sonra “Sudan'ın Kayıp Çocukları” diye bilinen 3600 mülteci ABD'ye yerleşmiş oldu.”
Filmin hikayesine gelecek olursak: Güney Sudan’ın Bahr-el Gazel kentinde yaşayan ve mutlu bir hayat süren köy halkı birden silah sesleri ile irkilir ve sağa sola kaçışmaya başlarlar. Filmin merkezinde de köyleri basılan ve anne babalarını kaybeden 6 çocuk vardır. Bu çocuklar Etiyopya'ya kadar 260 km yürürler. Yolda açlık ve susuzluktan dolayı 1 arkadaşlarını kaybederler. Yolda Etiyopya'ya giden ama baskınlar yüzünden dönmek zorunda

kalan Sudanlı göçmen kafilesi ile karşılaşır ve onlara katılırlar. Oradan da Kenya'ya doğru yola koyulurlar. Yol boyunca açlık ve susuzluktan birçok insan hasta olur. Göç yolunda askerlerin baskınlarıyla onlarca insan tabiri caizse avlanır. Kimisi de bir umut kendini nehre atıp karşıya geçmek isterken boğulur. Beş kişi kalan göç arkadaşları Kenya sınırına kadar 785 km yürürler. Bu yolda şef dedikleri yani lider olan Theo, kardeşlerini ve arkadaşlarını korumak için karşılarına çıkan askere teslim olur. Göç yolculuğu Kakuma Mülteci Kampında sona erer ve burada hastalıktan dolayı bir arkadaşlarını daha kaybederler.

Ortak kullanılan tuvaletler, günün belli saatlerinde seni hayatta tutacak kadar verilen yemekler, sırtını yaslayacak bir duvara ve rahatça yatacağın bir yatağa hasret geçen yıllar... Hep daha iyi bir yaşam umuduyla geçirdiler günlerini mülteci kampında. Bir gün kamptan ayrılıp refah ve mutlu günler geçireceklerini hayal ediyorlardı. Günler, aylar, yıllar geçti, umutlar solmaya başladı. Ta ki kamptan ayrılacakların listesinin asıldığını duyana kadar. Dört arkadaşın adı da ABD'ye gidecekler listesindeydi. Kampta görevli olan Amerikalı, gidecek kişilere Amerika'nın mevsiminden ve koşullarından bahsediyordu: "Şuan iş konusuna odaklanmalıyız. İş bulmak için yalnızca birkaç ayınız olacak. Ayrıca uçak bileti ücretini hükümete geri ödemek zorundasınız."

Mülteci olmak buydu işte. Çıkarsız kimse el uzatmazdı. Bir şeyler verilecekse çok daha fazlası alınmalıydı göçmenden, sığınmacıdan, mülteciden. Hele ki Amerika'ya gidecek olan bir siyahi isen daha gitmeden önce başlardı şartlar ve zorluklar.

2001, New York

Telefon, bazalı yatak, hamburger gibi hemen herkesin bildiği şeyleri bu insanlar burada ilk defa görüyorlar. Afrika'da her lokmanın önemini bilen bu gençler burada her gün tonlarca yiyeceğin çöpe gitmesine çok şaşırırlar.

İyi Bir Yalana Götüren Mektup

Kenya'dan Abital'e bir mektup gelir. Bu mektup yıllar önce öldü zannettikleri liderleri ve kardeşleri Theo'ya ait olabilir mi? Bunu öğrenmek için kardeşi Mamere Kenya'ya mülteci kampına döner. İmkânsız gibi görünen, hayal bile edemediği şey yıllar sonra gerçek olur ve abisine kavuşur. Abisinin vücudunda işkence izlerine şahit olan Mamere abisinin

Amerika'ya gidip yeni bir hayat sürebilmesi için kendi pasaportunu abisine verir ve bir bilet alır. Abisi, "olmaz, bu bir yalan" dese de, Mamere sevdiklerinin hayatı ve iyiliği için söylenen yalanın "iyi bir yalan" olduğunu öğrenmişti doktor olmak için başladığı üniversite dersinde. "Yıllar önce sen bize bir hayat verdin, kendini feda ettin; şimdi o hayatı sana geri veriyorum, artık şef sensin" diyerek görevini yapıyordu.

"Sudan'ın Kayıp Çocukları" için düzenlenen bir kutlamada, bin bir mücadele sonunda Amerika'ya gelen o çocuklardan biri konuşma için kürsüye çıktığında şunları aktardı: "Amerika'ya gelerek kurtulduğumuzu söylüyorlar ama aynı zamanda birbirimizi kurtardık. Farklılıklarımız bizi ayırmasına rağmen ortak olan insanlığımız birleştiriyor. Kardeşlerim ve hepimiz için ev dediğimiz bu harika dünyayı paylaşmaya çalışalım. Bize "Sudan'ın Kayıp Çocukları" diyorlar. Ancak kayıp olduğumuzu değil bulunduğumuzu düşünüyorum."

"Hızlı gitmek istiyorsan yalnız git, uzağa gitmek istiyorsan birlikte."

Afrika Atasözü

Birlik, beraberlik, kardeşlik, dayanışma gibi gittikçe hayatımızdan uzaklaşan değerleri tekrar hatırlatıyor film bize. 2014 ABD yapımı bu filmin sonunda 3 ödül ve 3 adaylığı sonuna kadar hak etmiş diyorsunuz.

Merve Yazar

Göç Yolunda Bir Gönüllülük Hikayesi

Ben Merve, 20 yaşındayım. Üç yıldır Uluslararası Mülteci Hakları Derneği'nde gönüllüyüm. Birçok seminer kamp ve etkinliklerine katıldım ve derneğin aktif gönüllüsüyüm. Geçtiğimiz aylarda bir proje için Suriye'ye gitme fırsatım oldu. Döndükten sonra günlerce kendime gelemedim. Neye şükredeceğimi, neye ağlayacağımı şaşırdım. Derdime dert dediğim için utandım. Benim olmadığı için üzüldüğüm her şey için utandım... Anneme kızdığım, babama darıldığım için utandım... Gördüğüm şeyleri idrak etmem günlerimi aldı. Oradaki insanların yaşadıkları hayat mı diye sorguladım. Rabbime sürekli onlar için dua ederken buldum kendimi. Çaresizlik nedir gördüm. Gariplik, yokluk kimsesizlik nedir gördüm. Evet bir sorumluluğum vardı kendimce, onlar için çabalamak bir şeyler yapmak yardım göndermek... Ama gördükten sonra o sorumluluk birden ona katlandı. Sorumluluğum için çabalamam daha da kuvvetlendi. Boş şeylere olan düşüncelerim azaldı. Bir nevi kendimi buldum.

Sizlere dışarıdan öylesine görünen ama benim içimi dağlayan bir anımı anlatmak istiyorum. Kalbim ağzımda aşırı heyecanlı bir şekilde, göreceklerimden ya da tahmin ettiğimden çok çok farklı şeylerle karışılacağımdan habersiz bölgeye geçiyorduk.

Gümrükten geçerken oldukça gerildim. Savaşın sıklıkla olduğu sürekli bombalar atılan bir bölgeye geçiyordum çünkü. Ne yazık ki orada insanlar yaşıyor. Bunu idrak etmem zaman aldı. Benim bir günlük geçip o kadar gerilmeme sebep olan yerde insanlar yaşamaya çalışıyorlardı. Bölgeye geçtik, farklı beldeleri görmeye gittik. Çok zor şartlarda yaşamaya çalışan aileler ve çocuklar vardı. Sanki herkes umudunu kaybetmişti. Çadır kentleri ziyaret etmeye başladık, küçücük çadırlarda kalabalık aileler yaşıyordu. Arabayı durdurup dışarı çıktık. Bizi görünce koşarak gelmeye başladılar, her bir çadırdan birer ikişer çocuklar çıktı. Kimisi kardeşini kucağını almış, kimisi elinden tutup yanımıza geliyordu. Bizi gördüklerinde yüzlerinde beliren tebessümü tarif edemem... Bambaşkaydı. Bir tane kız çocuğu 11-12 yaşlarında sarı saçlı, kendinden oldukça büyük kıyafetleri giymiş ve kucağında kardeşiyle bana gülümseyerek "kazağın çok güzel" dedi, daha sonra yanında ki arkadaşına döndü ve tekrarladı "ablanın kazağı çok güzel" dedi, kendimi çok zor tuttum, teşekkürü zor ettim ve arabaya geçtim. Neredeyse hayatımda hiçbir cümleden bu kadar etkilenmemiştim. Gözyaşlarım istemsiz akıverdi, o kazak bana dikenli bir kazak oluverdi. Ona vermeyi çok isterdim ama imkanlardan ötürü mümkün değildi.
O kazağı bir daha giyemedim.

Dönerken son bir çadır kente daha uğradık fakat şaşkınlığım şudur ki arabadan inemedik. Çünkü o beldede ki insanlar

çok fazla savaşa ve çatışmaya tanık oldukları için insanlara çok yabancılaşmışlardı. Küçücük çocuklar insanlara vahşice yaklaşmayı öğrenmişti. Üstelik bunu bir diziden, bir bireyden görerek değil bizzat yaşayarak öğrenmişlerdi.

Şükretmek anlamlandı, çaresizlik anlamlandı, yoksulluk anlamlandı... Gerçekleri

rahatlık versin inşallah. Hiçbir şey yapamıyorsanız bile gönülden dua etmenizi temenni ediyorum.

gördüm. Bir dizi, film ya da belgesel olmasını istediğim bir tabloydu orası. Keşke gerçek olmasaydı dediğim. Keşkelerle dolup taşan bir tecrübeydi benim için. Bundan sonrası için çok farklı baktığım bir hayatım var. Çabalarım, gayelerim daha farklı. Rabbim her bir çaresiz kulunun gönlüne ferahlık, hayatına

Hazırlayan: Zehra Bakan

Foto: Uğur Gallen

Göç Yolunda Kadının Psikolojisi

Kadınlar niçin göç ediyor?

- Sınır ötesindeki aile üyelerine kavuşmak için,
- İş bulabilmek için,
- Eşinden boşandıktan sonra yeni bir hayat kurmak için
- Daha iyi hayat şartlarına sahip olmak için.

Göçmen kadınlar göç ettiklerinde sağlık açısından ne gibi sorunlarla karşılaşmaktadırlar?

- Ülkenin sağlık hizmetlerinden etkili bir şekilde yararlanabilmek için dil bilmeleri ve iş sahibi olmaları gerekiyor.
- Ailenin ihtiyaçlarının karşılanması beklentisi ve farklı bir kültürde yaşamaktan dolayı üzerlerinde baskıya neden olabiliyor.

• Hem göçmen hem kadın olmalarından dolayı cinsel taciz, tecavüz ve şiddete uğrayabiliyorlar.
• Ekonomik ve sosyal güvencelerinin olmaması nedeniyle sağlık giderleri yeterince karşılanamıyor.
• Göçmen kadınlarda en sık görülen sağlık sorunları psikolojik ve jinekolojik problemler oluyor.

Kadınlar göç ettiklerinde nasıl işlerde çalışıyorlar?

• Statüsü düşük olan işlerde
• Düşük maaşlı ürün ve servis işlerinde
• Ev işlerinde
• Kadın-erkek eşitsizliğinin olduğu işlerde

Olumsuz çalışma koşulları göçmen kadınların ruhsal ve fiziksel sağlıklarını etkiliyor!

Göçmen kadınların
• Çalışma saatleri uzun olabiliyor.
• İşyerinin verdiği izin sürelerinin yetersiz olabiliyor.
• Yaptıkları işlerin fiziksel olarak zorlayıcı olabiliyor.
• İş yerlerinde kötü muamele ile karşılaşabiliyorlar.
• Pozitif ayrımcılık ilkesi ihlal edilebiliyor.

Abdüllatif Tırlı

KAMYONETİM ORADA KALDI!

Dünle aynı, yarından farklı bir gündü. Bir hinlik vardı havada. Sinsice yaklaşan bir şeyler vardı, hissetti ama akıl erdiremedi. Neyse ki ölüm bu sabah uğramamıştı. Şimdi kalkıp sağ olduğu vakitlerin kıymetini bilip anı yaşamalıydı.

Çatısı olmayan odasından çıkıp tek duvarlı salonlarına geçti. Babası zar zor bulduğu bir somon ekmeği akşama ve yarına yetecek şekilde böldü. Oturup bir taşın üstüne yemeye başladılar. Kendilerine düşen pay küçük olduğu için kısa sürede bitmişti. Sessizlik hakimdi. Ne annesi ne de babası konuşuyordu. Bu yüzden canı çok sıkılmıştı. Çıkıp dışarı kamyonetiyle oynamanın iyi geleceğini düşündü. Ve tatlı sesiyle sessizliği bozdu. "Baba kapının önünde kamyonetimle oynayabilir miyim?" Babası annesine bakarak istemeyerek ve korkarak izin vermek zorunda kaldı. Çünkü ne kadar unutursa yaşananları o kadar iyiydi. Sevinçle dışarı fırladı. Sevinçle dışarı çıktı çıkmasına ama bir ceylan gibi de ürküyordu. Hayal dünyasında yarattığı karakterlerle başladı oynamaya. Kamyonetine doldurduğu toprakları belirlediği bir noktaya boşaltıyor. Yıkılan evleri tekrar inşa etmek için kendince çabalıyordu.

Oynarken birden bir gölge düştü üstüne korkarak hemen kaçtı kamyonetini de

alarak. Gökyüzüne baktı. Bir güvercindi. Güvercinin gölgesi düşmüştü üzerine. Gölgeden korkarak yaşamak ne büyük acıydı. Bir ömür böyle nasıl geçerdi? Derin bir oh çekip kaldığı yerden oynamaya devam etti. Saatler geçti güneş yerini değiştirdi, bulutlar yavaş yavaş gitmeye hazırlandı. Bir an da olsa her şeyi unuttu. Tüm vahşet silindi hafızasından bir dakika da olsa. Mutluydu. Ama mutluluğu uzun sürmeyecekti. Bir bomba sinsice yaklaşıyordu. Yaklaştıkça kuşlar susuyor kaçacak yer arıyor. Ama o hâlâ her şeyden bihaber oynuyordu. Üzerine düşen gölgeyi bu sefer fark etmiyordu. Dalıp gitmişti hayal dünyasında.

Bombanın yaklaşan sesini bile duymuyordu. Ve birden şiddetli bir sarsıntıyla yüreği ağzına geldi ve oynadığı yere yığıldı. Sıçrayan parçalar kafasına isabet etmişti. Biraz bekledikten sonra doğruldu. Hiç acı hissetmiyordu. Ama yarası ciddiydi. Korkarak kamyonetini alıp eve doğru koştu. "Anne" diyerek koşarak geldi içeri. "Oyuncağım kirlendi siler misin?" Anneden ses yok. Tekrar yüksek bir sesle "Anne üstüm de toz oldu hiç kıyafetim kaldı mı?" Annesi çocuğa bakmıyor. Bu sefer bir hata yapmış hissine kapılarak kafasından akan kanlardan habersiz "Anne... beni duyuyor musun?" Hâlâ ses yok. Dışarıda kıyamet kopuyor annesi çocuğa bakmıyor. Çocuk her şeyden bihaber. Sadece oyuncağı ve kıyafeti kirlendi diye yaş akıtıyor gözlerinden.

Annesi kızdığı için mi susuyordu? Oyuncağının kirlenmesi onun suçu muydu? Dayanamayıp annesine özür dilemek için yanına gitti. Nefes almıyordu. Hareket etmiyordu. Gözleri ufka dalmış. Çocuk bu sefer annesinin öldüğünü anladı. Birazdan kendisinin de öleceğinden habersiz annesinin dizinin dibine çöktü. Bari babası çıkıp gelse. Kendisi mi dışarıya gidip arasa? Kim bilir hangi taşın altında rastlayacak bilmiyor. Kamyoneti elinde başında yara bekliyordu babasının gelmesini. Beklerken yoruldu. Bedeni üşüdü. Gözleri hafiften kapanmaya başladı. Arada bir açıp etrafa bakınıyordu. dünya dönüyordu etrafında, gücü yavaş yavaş tükeniyordu. Direnemiyor artık amansız ölüme. Annesinin dizinin dibinde kavuşuyor annesine. Annesi kollarını açmış karşılıyordu oğlunu. Sarılıp öptü. "Her şey geçti oğlum. Bitti artık. Korkmak yok. Burada bizi öldüremezler" diyerek oğlunu teselli ediyordu. Çocuk pek kavrayamadı. Cennet denen yer burası olmalıydı. Kendince tahminler yürütürken annesine seslendi. "Anne. Kamyonetim orada kaldı. Gidip alabilir miyim?"

Ceyda Yıldız

Suriyeli Sanatçı Ghazwan Assaf ile Röportaj

1) Kendinizden biraz bahsedebilir misiniz?

Benim adım Ghazwan Assaf. Kuzey Suriye, Halep'tenim. 6 yıldır Almanya'da yaşıyorum. Elektrik-Elektronik Mühendisliği okuyorum. Suriye devriminin başlamasından ve ülkemdeki mevcut durumun bozulmasından bu yana hayat her geçen gün daha da kötüye gidiyor ve özgürlük, barış hayali giderek daha imkansız görünüyor.

İşlerin bir an önce çözülmesini ve ülkemin yeni bir demokratik politikaya sahip olmasını ummuştum ama ne yazık ki şiddeti hep arttı. Maalesef çok sayıda can kaybı yaşandı. Ve çok sayıda insan göç etti ben de onlardan biriydim. Ülkemi savunamadım. Korkak olduğumdan, korktuğumdan değil... Pilotlara veya ağır silahlara gücüm yetemeyeceğinden.

2) Sanata olan ilginiz nasıl başladı?

Daha önce çizim yapmayı hiç öğrenmedim. Sanata 2015 yılında Almanya'ya geldiğimde başladım. Zamanı faydalı bir şeylerle değerlendirmeye çalıştım.

Ülkemdeki savaştan kaçma deneyimim, kaçış ve umut duygularını ifade etme yeteneğimi geliştirmeme yardımcı oldu. Sanat sayesinde birçok arkadaşla tanıştım.

Sanatın dili, ruhları ve duyguları iletmeye yetiyor...

3) Sanat sizin için ne ifade ediyor?

Çizim yapmayı seviyorum, renkleri seviyorum. Sanat sayesinde özgürlüğü tadabiliriz, duygularımızı ve ilkelerimizi ifade edebiliriz. Yoksullukla, ırkçılıkla ve mezhepçilikle savaşabiliriz. Sanat sayesinde dünyayı güzelleştiriyoruz!

4) İlham ve motivasyon kaynağınız nedir?

Duygularım ve deneyimlerim en büyük ilham ve motivasyon kaynağım. Amacım, yıkımın unutulmaması, boş yere israf edilmemesi ve bunu yaşayan insanların duygularına saygı gösterilmesi ve ilham vermesidir.

5) En sevdiğiniz sanat eseriniz hangisi? Biraz bahsedebilir misiniz?

En sevdiği eserimin ismi "Kaçış ve Umut" (yağlı boya ile boyanmıştır).

İlk başta bu fikri kurşun kalemle çizdim. Bir yıllık gelişimden sonra resim alanındaki deneyimim sayesinde yağlı boya ile boyamaya yöneldim.
Bu tablonun bir kopyası bazı Avrupa ülkelerinde ve Çin'de sergilendi, birçok kurum ve okul onu kullandı.

Resim benim için çok şey ifade ediyor. Kolay bir yolla savaşı terk etmek isterdim, fakat maalesef kaçış tehlikeli ve karanlık bir süreçti. Yani kısacası ben ülkemi terk etmedim, aksine savaşı ve adaletsizliği terk ettim. Sevinç derin acının ardından, ışık saf karanlıktan ve güç zayıflığın derinliklerinden geldiğinde, o durumlarda parıldayan yetenek özel bir şeydir. Bende de durum böyle. Hayal edilebilecek en zor koşullarda büyük bir yeteneğin öne çıktığı canlı bir örneği.

6) Sanatı duygu ve düşüncelerinizi ifade etmede nasıl kullanıyorsunuz?
Sanat; duygularımı ve başkalarının duygularını ifade edebilmemin ve aynı zamanda insanlık kimliğimiz, kültürümüz, dinimiz, dilimiz diğerlerinde farklılık gösterdiği için diğer toplumlarla fikirleri paylaşabilmemin yoludur.

7) Bir mülteci olarak ne gibi zorluklarla karşı karşıya kaldınız, ne gibi acılar yaşadınız?
Bir insanın bir sebep yüzünden ya da buna mecbur kaldığı için evinden vazgeçmesi kolay bir şey olmadığı gibi, yaşayacak başka bir yer araması da kolay bir şey değildir.

Mültecileri sevmeyen birileriyle konuştum. Birçoğu yaşam tarzımız hakkında olumsuz düşüncelere sahip. Bazıları evde oturup yardım almak istediğimizi düşünüyor. Ben bunlara rağmen yine de ısrar ettim ve başarılı oldum. Bu topluluğun bir parçası oldum, güvenlik ve özgürlük içinde yaşayabileceğim yeni bir ev buldum. Bütün bunlar bana yeni bir hobiyi, "sanatı" keşfetmem için ilham verdi.

Sergilerde Alman, Türk ve farklı milletlerden insanlarla tanıştım, artık ailem gibiler. Bir vatanda kültürlerin farklılaşması ve kabul edilmesi devletin başarısının bir parçasıdır.

Mülteci olduğumu hissetmiyorum. Benim haklarım bir Alman vatandaşının haklarından farklı değil. Dünyadaki bütün ülkelerin iltica fikrini kabul ettiğini söyleyemeyiz. Hatta ırkçılık her yerde. Bu, tüm ülkeyi temsil ettikleri anlamına gelmiyor ama ne yazık ki bazıları mülteciler hakkında pek bir şey bilmiyor.

Evet, ilk aylarda mülteci olabiliriz. Birçoğumuz başarılı olduğunu kanıtladı ve dili öğrendi, bazıları kendi işlerini kurabildi.

Ancak, hayatta kalmak için kaçmak zorunda olmanız, evinizi, eski hayatınızı, arkadaşlarınızı ve ailenizi kaybetmeniz çok acı vericidir.

8) Sanatınız ile dünyaya ve diğer mültecilere vermek istediğiniz mesajınız nedir?
Ülkemizden keyfi değil, savaş şartlarından dolayı göç ettik. Çizimlerim benim hayatımı ve savaştan,adaletsizlikten kaçan herkesin hayatını ifade ediyor. Temennim; Dünyaya barış mesajı. Diğerleri bunun aracılığıyla savaşın çirkinliğini daha iyi anlayabilir, hissedebilir.

9) "Sanat" ve "mülteci" kavramları nasıl bir araya geliyor?
Sanat barışın dilidir ve ben bir mülteci olarak barışı arıyorum.

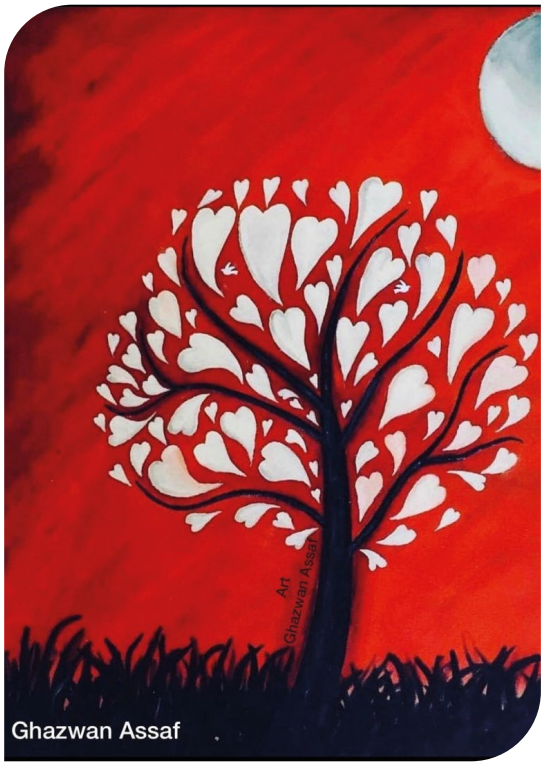

10) En büyük hayaliniz nedir?
En büyük hayalim kardeşimin tedavi görmesi. Kardeşimin vücuduna şarapnel isabet etti. O şu an Türkiye'de bulunmakta. Ne yazık ki, 5 yıldan fazla bir süre önce bağırsaklarında yaralar ve yırtılmalar vardı. Maalesef yaralar henüz iyileşmedi. Hastaneden, hastaneye gezmesinin faydasız olduğuna dair bir geri dönüş aldı. Şu anda evde oturuyor. Arada bir ona biraz para göndermeye çalışıyorum. Umarım bunu birileri görebilir. Umarım ona herhangi bir hasta gibi davranılır ve en önemlisi bir insan olarak tedavi edilmeye hakkı vardır.

11) Sanatın sizin için iyileştirici bir yanı da oldu mu? Kendinizi ifade etmenin bir yöntemi olarak sanat içinizdeki duyguları nasıl açığa çıkarıyor?
Evet, sanat benim için ilaç.

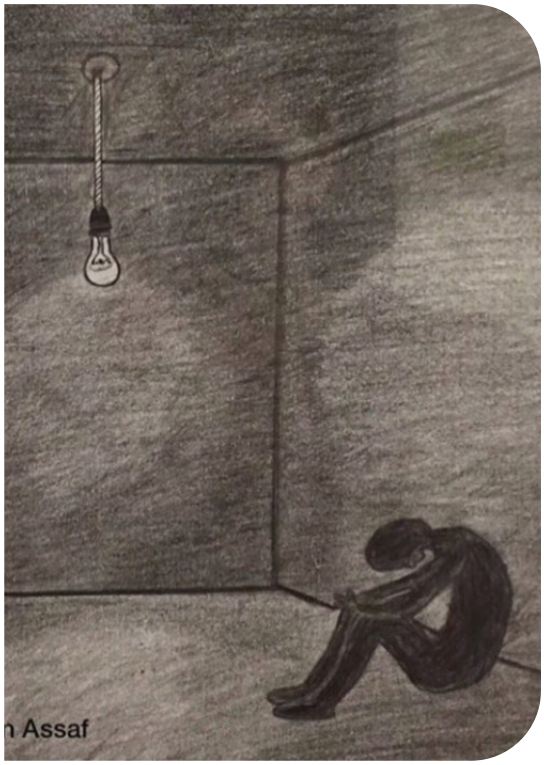

12) Sanatınız dünyaya ülkeniz ve sizin hikayeniz hakkında ne söylüyor?

Dünyaya barış mesajı. Diğerleri onun aracılığıyla savaşın çirkinliğini düşünüyor. Almanya'nın her yerinde gezici sergim var ve eserlerime talep var. Barışı, insanlığı ve savaşın çirkinliğini konu alan 14 sergi düzenlendi.

Şebinur Doğan

SAHADAYIZ!

Uluslararası Mülteci Hakları Derneği olarak, masada ve sahada çalışmalarımızı sürdürerek göç gündemine dair bilgi aktarımı sağlamaya devam ediyoruz. Son bir yılda gerek araştırma gerekse saha gözlemine dayalı olarak 12 farklı ülkeyi içeren çeşitli analiz ve raporlarımız yayımladı. Gerçekleştirilen bu çalışmalar, göç gündemine dair güvenilir ve kolay ulaşılabilir kaynaklar sunma noktasında kamuoyu ve karar alıcıları bilgilendirmek için önem teşkil ediyor.

Devletler Mültecilerin Haklarının Farkında mı?

Zaman zaman göz ardı edilebilse de, göç akışında savunmasız durumda olan göçmenlerin öncelikli olarak insan olmasından kaynaklanan temel hakları olduğu unutulmaması gereken bir gerçek. Ancak sıklıkla yüzleştiğimiz bir başka gerçek de devletlerin, bu hakların göçmenler için nasıl yerine getirilebileceği konusunda tam anlamıyla belirgin bir tutuma sahip olmadığı. Oysa bu temel insan haklarına saygı duymak ve onları korumak devletlerin ve devlet dışı tüm aktörlerin temel yükümlülüğü.

Lea Fournier, özet rehber niteliğindeki "Bir Mültecinin İnsan Hakları" başlıklı metninde iltica haklarına ilişkin temel mevzuatı Birleşmiş Milletler'in yayımladığı 20 ayrı ilke bazında ele aldı. Her bir ilke çerçevesinde yer alan öneriler, insan haklarının nasıl en iyi şekilde uygulanabileceğini ve devletlerin, bu hakların korunması için neler yapması gerektiğini vurgulamak için oluşturuldu. Uluslararası Mülteci Hakları Derneği, yayımladığı bu rehberle mültecilerin uluslararası sınırlarda karşılaştıkları hak ihlallerine ilişkin kamuoyunda bir farkındalık oluşturmayı amaçladı.

Afgan Göçü Ardındaki Gerçekler

Sürekli olarak göç veren kaynak bir ülke konumunda olan Afganistan'daki kronik göç probleminin ardında istikrarsızlık, dış müdahaleler, psikolojik ve çevresel faktörler yer almaktadır.

Sena Yumurtacı, "Afganlar Niçin Göç Ediyor?" başlıklı analizinde Afganistan'daki bu göç dinamiğinin arka planını inceledi. Uluslararası Mülteci Hakları Derneği'nin yayımladığı bu analize göre, göç eden Afganların çoğunluğunu genç erkeklerin oluşturması, kaygıların daha çok ekonomik temelli olduğunu göstermekte. Yumurtacı bu analizinde, Afganistan'ın kuruluşundan bu yana maruz kaldığı dış müdahaleler, çatışma, siyasi istikrarsızlık ve dolayısıyla ekonomik çöküşün, nüfusun büyük çoğunluğunun sınırların ötesine göç etmesine ve ülke içerisinde yerinden edilmesine yol açtığını ifade etti. Analizde, Afganistan'da uzun vadede göç akışının devam etmesinin beklendiği vurgulanıyor.

Almanya'da Göç Yönetimi

Göçün, Avrupa'nın insan hakları söyleminin en temel sınavı olduğu söylenebilir. Doğudan batıya yönelen göç akışında Avrupa kıtası, insanların ulaşmak istediği temel hedef konu-

mundadır. Siyasi ve ekonomik zeminde istikrarlı ülkelere ulaşma amacıyla yola çıkan göçmenler için Almanya, en temel hedef ülkelerden biri halindedir. 2015'teki göç dalgasında Avrupa'ya geçme yolunda ilk durağı Yunanistan olan göçmenlerin büyük çoğunluğunun ulaşmak istediği nihai ülke de 1 milyona yakın göçmen işçi alacağını düşündükleri Almanya olmuştur.

Uluslararası Mülteci Hakları Derneği, yayımladığı "Almanya'da Mültecilik" başlıklı rapor ile 2015 yılında Almanya'ya ulaşan göçmenlerin çalışma, sağlık, seyahat, eğitim gibi alanlardaki yaşam koşullarını analiz etmeye ve mültecileri Almanya'ya sürükleyen temel moti-

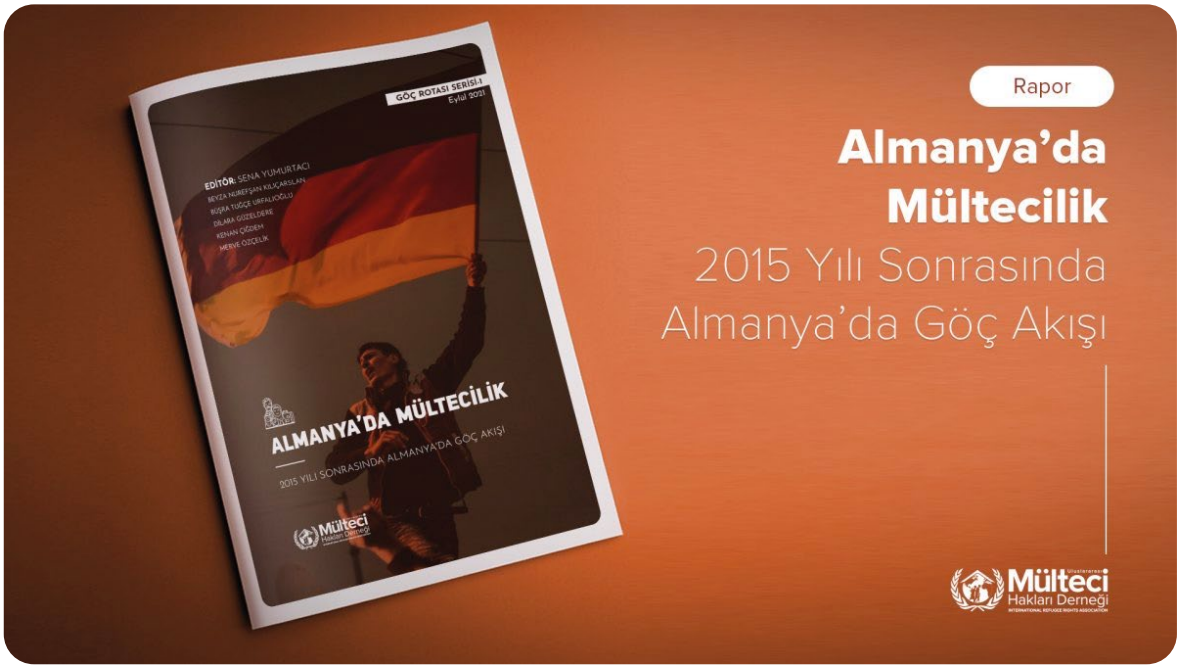

vasyonları kavramaya çalıştı. Raporda, Almanya'nın büyük göç akınına karşı hukuki ve politik düzenlemeleri ele alınarak Almanya'nın göç yönetimi mekanizması incelendi. Raporda ayrıca Almanya'nın, her ne kadar birtakım göçmen karşıtı eğilimler gözlemlense de, özellikle 2015 yılı sonrasında iltica politikası, sağlanan ekonomik ve sosyal imkanlar bakımından göçmenlere açık bir tutum sergileyen hedef ülke konumunu koruduğu ortaya kondu. Editörlüğünü Sena Yumurtacı'nın üstlendiği raporda Kenan Çiğdem'in katkılarıyla Almanya'daki saha bilgileri elde edildi.

Yunanistan ve Mülteci Haklarına Bakış

Avrupa Birliği yetkilileri tarafından göç akınlarında "Avrupa'nın kalesi" olarak betimlenen Yunanistan, 2015 yılında Avrupa ülkelerine gerçekleşen büyük göç dalgasında göçmenler için hem bir geçiş ülkesi hem de Avrupa için "giriş ülkesi" oldu. Bu göç dalgası esnasında Yunanistan'da, bir yanda göç etmeye mecbur kalmış insanların haklarını destekleyerek onlara insancıl bir şekilde yaklaşanlar olduğu gibi, diğer tarafta göçmenleri bir tehdit olarak görüp onlara düşmanca yaklaşanlar da oldu. Yunanistan'ın doğu sınırından gelen göç akışını göçmenler için güvenli ülke kabul ettiği Türkiye'ye geri gönderdiği, bu amaçla bir insan hakkı olan zorunlu göç hakkını gasp etmekten çekinmediği biliniyor.
Lea Fournier, "Yunanistan Mülteci Haklarını Gözetiyor mu?" başlıklı raporunda Yunanistan'da meydana gelen mülteci hakları ihlallerini, yasa dışı geri itmeleri ve polis şiddetini uluslararası raporları referans alarak inceliyor. Uluslararası Mülteci Hakları Derneği tara-

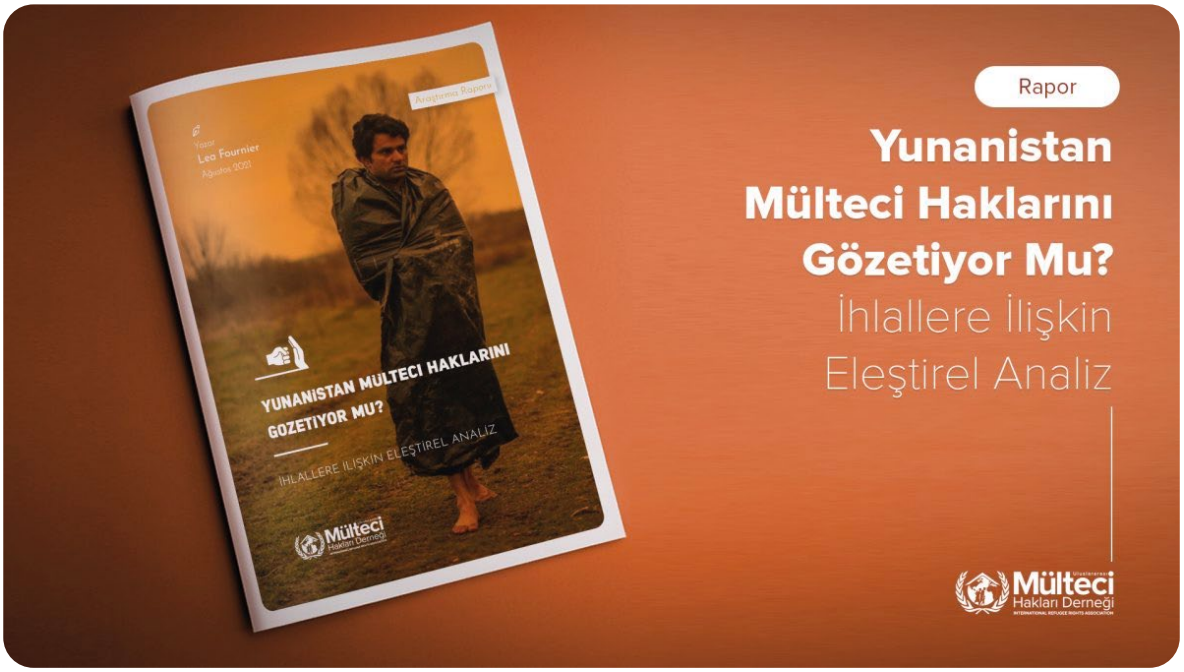

fından yayımlanan bu raporda, Yunanistan'daki ihlaller; aşırı ve orantısız güç, elektrikli silah, zorla soyunma, ateşli silahla tehdit veya şiddet, polis araçlarında insanlık dışı muamele, gözaltı merkezlerinde insanlık dışı muamele ve göçmenlerin paralarına el koyma başlıkları altında ele alınıyor.

Türkiye'nin Göç Yönetimi

Özellikle 2010 yılı itibariyle giderek hız kazanan kitlesel göç akışları, ülkeleri göçmenlere karşı tutumları noktasında test etmeye devam ediyor. Süregelen bu göç akışlarında, bazı ülkeler kaynak, bazı ülkeler transit, bazıları ise hedef ülke rolünü oynuyor. Bu dinamikler içerisinde Türkiye, her üç deneyimi aynı anda tecrübe eden bir coğrafyaya sahip.

Aslı Salihoğlu, "Göç Yönetiminde Türkiye" başlıklı raporunda, günümüz göç akış dinamikleri içerisinde kritik bir konuma sahip olan Türkiye'nin, göç yönetimindeki mevcut kurumsal yapısını değerlendirdi. Raporda, küresel çapta çeşitli kurumsal düzenlemeler ve ulusal sistemler mukayese edilerek ulusal sistemlerin benzeşen ve ayrışan yönleri de ortaya kondu. Salihoğlu raporunda, ülkelerin göçe ilişkin kurumsal yapılanmasının, bu ülkelerin göçe yaklaşımını da doğrudan belirlediğini vurguladı.

Yunanistan Sınırında İnsanlık Şiddeti!

2015'ten bu yana sınırlarında ciddi bir göç akışıyla karşı karşıya olan Yunanistan, göçmenlerin haklarını göz ardı ederek onları geri göndermeye çalışıyor. Avrupa'ya göçün ilk aşa-

malarında özellikle Yunan kamuoyunda olumlu bir yaklaşım olsa da mülteci sayısı arttıkça Yunanistan'da baş gösteren insanlık dışı tutum uluslararası medyada büyük yankı uyandırmakta. Ülkeye göçmenlerin girişini engellemek uğruna insan hayatını hiçe sayan Yunanistan'da, askeri güçlerin sınırlara hukuksuz müdahaleleri sonucu yüzlerce mülteci hayatını kaybediyor.

Uluslararası Mülteci Hakları Derneği tarafından yayımlanan "Mültecilerin Geri İtilmesi: Yunanistan Sınırlarında İnsanlığa Karşı Şiddet" başlıklı analizde, sınırlarındaki yoğun göç akışına karşı Yunanistan'ın izlediği hukuksuz tutum incelendi. Yunanistan sınırında bulunan İpsala'daki saha ve gözlem verilerine dayanan analizde, 2 Şubat 2022 tarihinde Türk basın kuruluşları tarafından duyurulan, Yunanistan tarafından geri itilen 19 göçmenin Edirne sınırında donarak öldüğü haberine dikkat çekilerek Yunanistan'ın göçmenlere karşı olan insanlık dışı tutuma dikkat çekiliyor.

Saha Gözlemlerimiz

Uluslararası Mülteci Hakları Derneği olarak Kilis, Gaziantep ve Azez'de incelemelerde bulunduk. 2012 yılı sonrasında Suriye'nin kuzeyinden yoğun bir şekilde göç alan Kilis'teki halk ile görüşmeler gerçekleştirdi. Bunun yanında Azez'de bulunan kamplar ziyaret edilerek bölgedeki insani koşullar yerinde gözlemlendi.

Halihazırda Azez'de 100.000'in üzerinde göçmenin olduğu biliniyor. Güneyden gelen füze saldırıları nedeniyle Azez'de siviller hayatını kaybetmeye devam ediyor. Bölgedeki altyapı koşulları sağlıklı bir yaşam için yeterli değil. Gerçekleştirilen görüşmelerde bölge halkı özellikle çocuklar için ek gıdaya ihtiyaç olduğunun altını çiziyor.

Yunanistan Göçmenleri Ölüme İtti!

Uluslararası Mülteci Hakları Derneği raporlama birimi, uluslararası medyanın tanınmış kuruluşlarından The World'de, Yunanistan sınırındaki göçmen hareketliliğiyle ilgili bilgi

verdi. Şubat ayının ilk günlerinde, Yunanistan'ın geri itmesi sonucu 19 göçmenin Edirne'nin İpsala ilçesinde donarak yaşamını yitirdiği ortaya çıktı. Raporlama birimi sorumlusu Selim Vatandaş, görgü tanıklarıyla görüşmek üzere olayın hemen ardından bölgeyi ziyaret etti. Kurbanların 30 yaşın altındaki genç erkekler olduğunu belirten Selim Vatandaş, Yunanistan'ın taraf olduğu uluslararası sözleşmeleri ihlal ettiğine şüphe olmadığını vurguladı. Özellikle çocuklar için ek gıdaya ihtiyaç olduğunun altını çiziyor.

Raporlama Birimi, araştırma yayınlarında aynı zamanda izleyicilere de seslenmeyi amaçlıyor. Göç Yolu isimli programın üçüncü bölümünde Oxford Üniversitesi'nden araştırmacı Aslı Salihoğlu ağırlandı. Türkiye'de göç yönetimin ele alındığı programda Göç İdaresi Başkanlığı'nın kurulması ve göçmen merkezli politikaların nasıl mümkün olabileceği konuşuldu.

Senanur Cevahir

Rahman'ın Misafirleri Hoş Geldiniz

Bu günlerde şuraya buraya saçılmış anılarım karşıma çıkıp duruyor. Fatih'te, Malta Pazarı'nda, Eyüp'te cami avlusunda, tramvayda yan koltuğumda, sağım solum hep sobeleniyorum Suriye'ye, çocuklara. 2019 yılında Suriye'ye nasıl gideceğiz mülakatı geçebilecek miyim ne olacak ne bitecek derken anladım ki çıkılmamış her yol uzakmış. Suriye'ye onuncu girişim, her geçişimde üç gümrükten geçtim, her geçişte de sorguladım kim çizmiş bu sınırları diye. Böyle diye diye aştım o sınırları ve iyi ki o sınırları aşıyorum.

Bazı insanlar Suriye'ye nasıl gidiyorsun diyorlar. Ben ise kendimi hiçbir şekilde tehlikeli bir coğrafyaya gidecekmiş gibi hissetmiyorum. Belki de tehlikeyi oraya yakıştıramadığımdandır bu. Ben sadece bir kere hissetim o tehlikeyi... Suriye de güvenli bölgede okuyacağım dediğim zaman beni kolumdan tutup sarsan zindan görmüş bir annenin nasihatinde hissetim iliklerime kadar. Suriye'ye bu sabah Shadinina Rah marşı ile girdim, girer girmez kokusunu aldım şehrin. Sanki dünyadaki bütün umudun kokusu bu şehirde toplanmıştı, her sene koku aynıydı. Suriye'nin bende bıraktığı en büyük izdir bu koku. Babüsselam'daki çatıya çıktım, bir Suriye klasiğidir bu çatı, her gelen o çatının tozunu yutar. Bu sefer şehri izlerken sanki bir film gibiydi. İstedim ki film bitsin, perdeler kapansın, ama olmadı.

Başrolde yine aynı oyuncularla film devam etti, olmadı. Sadece izledim…
Şehirde çocuklar yine bildiğiniz gibi haşarılar her çocuk kadar, bildiğiniz gibi şekere düşkün her çocuk kadar, ama her çocuk gibi gece rahat uyuyamıyorlar. O gün gittiğimde yetimhanenin yakınlarında bir patlama olmuştu ama çocuklar ertesi gün oradaydılar, gülen yüzleriyle oynuyorlardı. Üzgünüm ama alışmışlardı, onlar savaşın çocuklarıydılar. O gün o çocuklarla aynı sofrada aynı yemeğe besmele çekmek benim için nasipti ve nasibin en güzeli ise masanın altından ayaklarımızla birbirimize vurarak şakalaşıp gülmelerimizdi. Ben o an hiç bitmesin istedim, ki en çabuk böyle anlar biter...

Yetimhaneden ayrıldık yola çıktık, derler ya bir insanı yolda tanırsın diye. Türkiye'ye dönüş yolundayız abiler konuşuyor ben de dinliyorum. Bir abi diyor ki: "Beni bir ay tuttular, tuvalette işkence yaptılar ne yemek ne su verdiler.". Diğeri diyor ki: "Ben bir sene kaldım, uyku uyumadım. Senin kelepçen plastikti benim ki ise gerçekti." Ve muhabbeti devam ettiriyorlar, ama ben güldükleri için şakalaşıyorlar sanıyordum. Ciddi olup olmadıklarını sordum ve "evet" dediler. Ben güldüklerine mi şaşırayım gördüklerine mi bilemedim. Şaşırmamın sebebi öyle güzel, iyi insanların böylesi zulüm görmeleriydi ve ben iyi insanlara zulmü hiç yakıştıramam. Ama şunu anladım ki, kar dağına göre yağarmış. İnsanlar yaşamış yaşayacağını, ama hep yeniden başlamış, yılmamış. Çocukları için, vatanı için, her gün yeniden doğan güneşi selamlamışlar. "Ben şahidim" dedim, "Allah'ım ben güzelliğini yitirmiş şu dünyada bu insanlara şahidim".

Yolculuk bitti, yetim köylerine vardık. Biz varır varmaz ellerinde mırra tepsisiyle bir amca ve teyze geldi, bize ikramda bulundular. Ben normalde mırra içemem ama ikramı da geri çeviremem, hele öyle bir durumda hiç çeviremedim ve içtim. İçtikçe tadı çok güzel gelmeye başladı, dört bardak kadar içtim. Hatır bardağı diye bir şey vardır, o bitmez Doğuda. Bir de çadır kentleri vardır Doğunun, insanın yaslanacağı hiçbir duvarı yeri olmayan kentler, kadınları kambur bırakan kentler... Benim şimdi oturup tekrar Ortadoğu'yu düşünmem gerekti, hani bizi biz yapan dediğimiz Ortadoğu'yu, sonra üstümüzdeki ağırlığını ve sorumluluklarımızı.

Bu yazı, bu anılara bir giriş olsun ve mahzun çocuklara, kadim ruha selam olsun. Yine geleceğiz demenin duası olsun.

Şimdi bombalar konuşsun özür dilesin tüm çocuklardan.

Veysel Arıhan

21 Mayıs 1864 Büyük Çerkes Sürgünü ve Soykırımı

Tarih boyunca jeopolitik ve jeostratejik öneme sahip Kafkasya, imparatorluklar arasında varlığını uzun süre devam ettirdi. 16. yüzyılda Altın Orda Devleti'nin yıkılmasıyla Moskova Knezliği, imparatorluğa doğru dönüştü ve Kafkasya için büyük bir tehdit olarak tarih sahnesinde yerini aldı. Sıcak denizlere inme hedefiyle yayılmacılığına başlayan Rusya için en büyük engel şüphesiz Karadeniz'e açılan Kafkasya topraklarıydı.

1547 yılında 'Korkunç' lakabıyla anılan Rus Çarı IV. İvan'ın tahta geçmesiyle Ruslar, güneye doğru yayılmaya başladı. Astrahan ve Kazan hanlıklarını istila eden Korkunç İvan'ın sıcak denizlere inmek için Kafkasya'yı da işgal etmesi gerekiyordu. Bu emperyal hedeflerin bir sonucu olarak, Ruslar tarafından Kafkasya'ya yönelik tacizler de başlamıştı.

18. yüzyıl başlarında Rusya İmparatorluğu'nda tahta "Deli Petro" olarak da anılan I. Petro'nun geçmesiyle, Rusya'nın sıcak denizlere inme politikası stratejik hedef olarak benimsendi. Kafkasya'yı işgal etmeyi planlayan Rus Çarlığı, Kafkasyalıların kendi topraklarına Rus Kazaklarını yerleştirmesiyle hem gücünü arttırdı hem de büyük bir çatışmayı başlattı. 1711 yılı itibariyle Rusların Kafkasya'ya yönelik saldırıları fiili olarak kesin bir şekilde başlamış oldu.

Rusya emperyal hedeflerini Kafkasya'da göstermeye başladıktan sonra Ruslar Kafkasya'nın Mozdok hattına ilk savaş yerleşimlerini konuşlandırdı. Mozdok, Kafkasya için önemli bir ulaşım ve ticaret hattıydı. Osmanlı ve Rusya arasında kalan ve devletleşme sürecini henüz tamamlamayan Kafkasya'da, Rus yayılmacılığının atılımları ve saldırılarının artması sonucu, savaşa giden süreç de başlamış oldu. Çarlığın yayılmacı hedefleri Osmanlı ile Rusya'yı karşı karşıya getiren sürecin başlangıcı oldu.

1768-1774 Osmanlı-Rus Savaşı'nda Osmanlı İmparatorluğu tarafında savaşan Kafkas halklarından Adigeler Osmanlı ile birlikte yenilgiye uğradı. Savaşın sonucu olarak 1774 yılında imzalanan Küçük Kaynarca Antlaşması'yla Çerkesya olarak adlandırılan ülkeler ise Çarlığın sözde toprağı oldu. 1777 yılı itibariyle Ruslar, Kafkasya'nın hem tdoğusuna hem de batısına büyük bir askeri harekâta hazırlandı. Bu sürede Çar komutanları,Kafkasya'ya yönelik gerçekleştireceği askerî harekâtı kontrol etmek için kaleler inşa ederek askerî tahkimatlara da hız verdi.

Rusya'nın Kafkasya'daki yayılmacılığına karşı yerel yöneticiler toplanma çağrısı yaptı ve Rus istilasına karşı ortak bir savunma fikri geliştirmek istediler. Bu çağrıya Çerkesya'daki hemen hemen tüm yöneticiler destek vererek Ruslara karşı birlik çağrısına katıldı. Kabardeyler 29 Mart 1779'da Rus yetkililerine mektuplar göndererek Kafkasya'daki bütün kalelerin yıkılmasını talep etti. Talep, Ruslar tarafından hiçbir zaman gündeme alınmadı ve tüm diplomasi yolları kapatıldı. Kafkasyalılar da bu birliktelik çağrısı sonucunda ortak bir savunma fikri ile hareket etti. Kabardey bölgesinde patlak veren bu isyan hareketine Kuban ırmağı ötesinde yaşayan Adigeler, Karaçay-Malkarlar, Osetler ve Çeçen-İnguşlar da katıldılar (Ufuk Tavkul, 2015).

Kabardeyler ilk birliklerini oluşturduktan sonra, Kafkasya için önemli bir bölge olan Mozdok hattının Ruslardan geri alınması için mücadelelere başladı. Bu sürede Kabardeyler, Çarlık ordusuna karşı ağır yenilgiler aldı. Çarlık komutanları ve Çarlık ordusu Kafkasya'yı büyük bir soykırıma sürüklen insanlık dışı uygulamalarıyla sivil halkı hedef alarak Çerkes köylerinde büyük yıkımlara başlamıştı. Çarlık ordusu aldıkları emirleri harfiyen yerine getiriyor, taş üstünde taş kalmayacak şekilde yerleşim yerlerine saldırıyor; çocuk, yaşlı, kadın demeden önüne gelen insanı katlediyordu.

Kafkasya'daki emellerini canice gösteren Ruslar; tarım arazilerini, meyve ağaçlarını ve tüm hububatı yakıyor, önüne gelen ne varsa talan ediyordu. Yerleşim yerleri bir daha dönülmeyecek hale getiriliyor ve yakılıyordu. Savaş alanında sarf ettikleri enerjinin katbekat fazlasını yerleşim yerlerini yıkarak, tarım arazilerini yakarak harcayan Rus ordusu, Kafkaslılara yaşam hakkı bırakmıyordu. Çarlık Rusyası'nın o süreçteki tek hedefi; Kafkasya'da tek bir Kafkasyalının dahi yaşamamasıydı.

1779 yılında 1816 yılına kadar Adigey ve Kabardey köylerine şiddetli saldırılar

devam etti. 1816 yılında, Rusların Kafkasya'yı işgalinde en çok adını duyduğumuz General Yermalov Kafkas Orduları Başkomutanlığı'na atandı. Kimileri ona, yaktığı köylerden dolayı büyük komutan diyor kimileri de öldürdüğü Kafkasyalılardan dolayı methiyeler diziyordu. Çar ise Kafkasya'da uyguladığı kıyımdan dolayı Yermalov'u madalyalarla ödüllendiriyordu. Ama hiç şüphesiz ki tarih onu; korkunç kıyımı ve Kafkas insanına yaptığı zulmü dolayısıyla "Zalim Yermalov" adıyla anıyor ve anmaya da devam edecekti.

Kafkasya'nın batısına ciddi şekilde saldırmaya başlayan Çar'ın komutanları, Kafkasya'nın doğusunda da aynı senaryoyu uygulamaya koymuştu. Saldırgan ve istilacı Ruslar karşısında Kafkaslılar birlik olmak zorunda ve bu yıkıma karşı ortak bir savunma yapmak zorundaydılar. Kafkasya'nın doğusunda İmam Mansur (1785) liderliğindeki hareket, istilaya karşı ilk toplu direnişi başlattı. Ancak İmam Mansur'un direnişi uzun soluklu olmadı ve Anapa Kalesi'nde girdiği mücadelede Ruslara esir düşerek vefat etti. Mansur'dan yirmi beş yıl sonra, 1829'da İmam Gazi Muhammed Doğu Kafkasya'da (Dağıstan ve Çeçenistan) Ruslara karşı Gazavat çağrısı yaptı ve onun takipçileri İmam Hamzat ve İmam Şamil destansı mücadelelerini 1859 yılına kadar sürdürdü.

İmam Şamil'in 1859'da teslim olmasından sonra, Şamil'in Batı Kafkasya'daki naibi Muhammed Emin de Naiplik görevini fiilen bıraktı. Rus Çarlığı belirli plan dahilinde 1860 yılından 1864 yılına kadar işgale sistematik olarak devam etti. Çarlığın asıl planı, Çerkesleri Karadeniz kıyısına sürdükten sonra Osmanlı topraklarına göndermekti.

Naip Muhammed Emin'den sonra Batı Kafkasya'daki Çerkes birlikleri altı yıl boyunca irili ufaklı direnişini sürdürdü. Son direnişin önemli merkezlerinden birisi, Soçi ile Abhazya sınırına yakın bir yerde kalan Kbaada Vadisi'ydi. Rusların taarruz ve talanları sonucunda Karade-

niz kıyısına sürülen Çerkesler, Kbaada Vadisi'ne yakın yerlerde toplanmıştı. Sert iklim koşullarının geçişiyle birlikte 1864 baharında Ruslar son saldırılarını da başlattı. Topçu birliklerin kesintisiz atışları ile savunma gücü kalmayan Çerkes halklarına karşı son saldırılar da başladı. Kbaada Vadisi'nin tepelerinde bulunan sivil halk, Çarlık Rusyası'nın öncü Kazak askerleri tarafından korkunç bir şekilde katledildi. Baharın gelmesiyle yeşile bürünen doğa, vahşice katledilen insanların kanı ile kızıla bulanmıştı. Çarlık Ordusu'nun yaptığı bu felaket, bölge için bugün bile "Krasnaya Polyana" yani "Kırmızı Çayır" anlamına gelen isimle anılmaktadır.

Rus arşiv kayıtlarında Çerkeslerin bölgeden sürülmesi şu şekilde tarif edilmektedir: "Çerkesleri boyun eğdirmenin tek yolu onları tamamen imha etmek." 1860 yılından 1864 yılına kadar geçen sürede, Çarlık Rusyası, Çerkesleri silah zoruyla Karedeniz kıyılarına sürdü. Kısa zaman içinde Karadeniz kıyılarına gelen Çerkeslerin sayısı yüz binleri aştı. Aslında tam da tarife uyacak şekilde Çerkeslere karşı büyük bir imha ve soykırım başlatılmıştı. Kitlesel olarak yerlerinden hareket ettirilen bu insanlar, başına geleceklerini bilmedikleri bir yolculuğa çıkmıştı. Karadeniz kıyısına getirilen yüz binlerce insanın ne barınacak yeri ne de yiyecek içecek gıdaları vardı. Çocuklar kaos ortamında annelerini kaybediyor, bebekler ve yaşlılar açlıkta bitkin düşüyor, dayanıksız düşenler ise olduğu yerde vefat ediyordu. Kalan insanlar ise hayatta kalmak için mücadelelerini sürdürüyordu. Tek bildikleri, sırası geldiğinde bir gemiye bindirilip bilmedikleri, görmedikleri bir diyara bırakılacaklarıydı. Karadeniz kıyısındaki karanlık bekleyiş aylarca sürdü. Bu bekleyişte; açlıktan, sefaletten, salgın hastalıktan ve dondurucu soğuktan vefat edenlerin sayısı her geçen gün artıyordu. Bu acı atmosferde işin en üzücü tarafı ise; ölenler kurtuluşa eriyor kalanlar da ölenlere imreniyordu.

Varlıklarını Kafkasya'nın kadim kültürü ile devam ettiren Çerkesler, vahşi kıyımdan sonra ağır bir soykırım ile baş başa kaldı. Kafkasya'nın otokton halkı Çerkesler, yirmi beş bin yıllık yurtlarından artık toplu olarak sürülecekti. Orta Kafkasya ve Batı Kafkasya'daki Adigelerin, Abhazların ve Ubıhların büyük çoğunluğu sürgün edilmek üzere Karadeniz kıyısındaki limanlara getirildi. 1864 yılı ortalarında Rusya, Çerkeslerin toplu sürgününü devam ettirdi ve Kafkasların büyük soykırımı başladı.

Karadeniz kıyısında toplanan Çerkesler; Anapa, Novorossiski, Tuapse ve Soçi limanlarından gemilere bindirilerek,

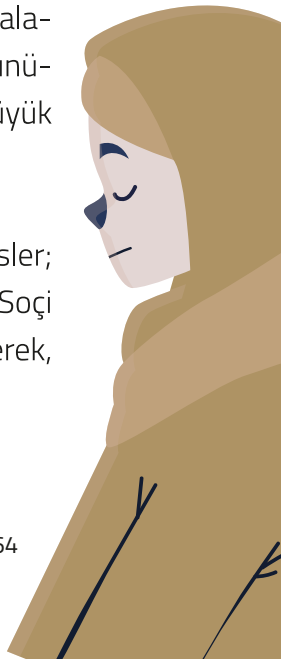

Osmanlı Devleti'nin Karadeniz kıyılarındaki Trabzon, Samsun, Sinop, Ayancık, Şile, İstanbul, Varna, Köstence ve Burgaz limanlarına taşındı. Deniz yolu ile yapılan bu taşıma sırasında da büyük bir açlık ve salgın hastalık baş gösterdi. Gemilerde vefat eden insanlar Karadeniz'in soğuk sularına bırakıldı. Gıdasızlıktan ölen bebeklerin acısına dayanamayan anneler ayrılamadıkları bebekleri ile Karadeniz'in sularına atladı. Sürgün yollarından yaşananan bu acı trajediler birçok ağıda da konu olmuştur. Limanlara ulaşan insanlar daha sonra yerleşecekleri bölgelere dağıtıldı. "Değişik bölgelerde değişik koşullarda ve biçimlerde gerçekleşen sürgün Kafkas halklarının tarihinde önemli bir yer tutmaktadır." (Tugan H. Kumıkov, 1992)

Sonuç

Kafkasyalıların 1711 yılından 1864 yılına kadar 153 yıl boyunca Ruslara karşı mevzi mevzi savaşması ve kendini savunmuş olması son derece önemli ve şaşırtıcı bir süreçtir. Kesintisiz bir şekilde 150 yıldan fazla bir zaman diliminde, yardım almadan kendisinden katbekat güçlü Çarlık Rusyası ile savaşan Kafkasyalılar, Dünya tarihine geçen destansı bir direniş göstermiştir. Direnişin sonunda Ruslar, doğal olarak insani gücü kalmayan Çerkesleri soykırıma tabi tutmuştur. Maalesef Kafkasya kısa fasıllarla üç asırdır devam eden savaşın bitirdiği ve yitirdiği bir coğrafya olmuştur. (Hulusi Üstün, 2011)

Çerkeslerin sürgün faciasına görgü tanığı

olan Rus fikir insanı Lev Aleksandroviç Tikhomirov yaşananları şöyle özetliyor: "Bu vahşi zulme anlatacak kelime bulamıyorum. Katliam yaklaşık dört yıl sürdü ve 1863 yılında zirveye ulaştı. Onlar (Çerkesler) tifüs ve diğer hastalıklardan dolayı sinekler gibi ölüyordu. Çerkeslerin başına gelen müsibetin tarifi mümkün değildir. Zulümden kaçan o insanlar, kışın soğuğunda aç ve evsiz dolanıp durdular." (Yılmaz Nevruz, 2019)

Bundan 158 yıl önce, dünyadaki hiçbir siyasi otoritenin Rusya'ya hesap sormadığı ve herhangi bir haber ajansının haber geçmediği bir atmosferde; düzenli askeri birliği olmayan, kendisinden katbekat güçlü bir orduyla mücadele eden, toplu katliamlara maruz kalarak sürgün edilen Çerkeslerin yaşadıklarıyla alakalı bizler bugün sadece tahminler yapabiliriz. O günlerde yaşanılanları düşünmek maalesef varsayımlarımızdan öteye geçemez.

Şunu kesin olarak söylemek gerekir ki; Çerkesler atayurtlarından kendi rızasıyla göç ettirilmiş değildir. Kafkasya'nın otokton halkı Çerkesler, büyük bir siyasi otoritenin askeri gücüyle zorla sürgün ettirilmiştir. Yani şunu net bir şekilde ifade etmek gerekir ki: Varlığının asıl göstergesi kadim topraklarında yaşamak olan Çerkesler, bulunduğu topraklardan Çarlık Rusyası'nın askeri gücüyle çıkartılmış ve tehcir ettirilmiştir. Bunun sosyolojik ve siyasi tanımına deportasyon da diyebiliriz.

Sürgün sırasında Çerkes nüfusunun çoğu; açlıktan, sefaletten, dondurucu soğuktan ve salgın hastalıktan dolayı vefat etti. Sürgüne maruz kalanların tam sayısı kesin olarak bilinmemekle beraber iki milyon olarak tahmin edilmektedir. Sürgüne maruz kalanlardan, denizde boğularak veya çeşitli hastalıklara yakalanarak ölenlerin sayısı 600 bin ila 800 bin arasındadır. (Kemal Karpat, 2011)
21 Mayıs 1864, Çerkesler için hazin bir olay olarak tarihe kara bir leke olarak düştü. Sürgünün müsebbibi Çarlık Rusyası ise 21 Mayıs 1864'ü Kafkas-Rus Savaşı'nın resmen sona erdirdiği zafer günü olarak kutladı.

18. yüzyılın sonlarına doğru başlayan bu talan hadisesi 20. yüzyılın başına kadar devam etti. 21 Mayıs 1864 simge bir tarih olarak bu elim hadiseyi bizlere hatırlatıyor olsa da bu tarihten önce de Rusların Kafkas halklarına kıyımı vardı ve yine bu tarihten sonra da kıyımı devam etti. Bu süreçte Kafkasyalıların Ruslar tarafından sürgünü ve deportasyonu 1906 yılına kadar irili ufaklı bir şekilde

sürdü. Yine görgü tanığı Rus fikir insanı Lev Aleksandroviç Tikhomirov yaşanılan bu acı olayı şöyle özetliyor: "Bu plan, bir halk tarafından başka bir halkın yok edilmesi, insan haklarının çiğnenmesidir ve büyük bir zulümdür." (Yılmaz Nevruz, 2019)

Tarihe kara bir leke olarak düşen Büyük Çerkes Sürgünü ve Soykırımını zafer günü olarak ilan eden Çarlık Rusyası'nın mirasçısı Sovyet Rusya, Kafkasya'daki sürgünlerine yüz yıl sonra da devam etti. Stalin, 1944 yılında başta Çeçen-İnguşlar olmak üzere; Karaçay-Malkarları, Kalmıkları, Ahıska Türkleri'ni ve Kırım Tatarlarını Orta Asya düzlüklerine ve Sibirya'ya sürerek istilacı Rus geleneğine devam etti.

Rus mezaliminden dolayı vefat edenlere Allah'tan rahmet dilerim...

Kaynakça

Nesrin Sarıahmetoğlu; Türk Dünyasında Sürgün ve Göç, Ufuk Tavkul: "XX. Yüzyılda Kafkasya'dan Karaçay-Malkar Göç ve Sürgünleri", İstanbul, 2015, s. 137.

Tuğan Kumuk; Çerkeslerin Türkiye'ye Sürgünü, Adıgey Kültür-Tarih Dergisi, Nalçik 1992, Çev. Murat Papşu, S. 3, s. 88.

Kemal Karpat, Geçmişten Günümüze Kafkasların Trajedisi, İstanbul 2011, s. 119.

Hulusi Üstün, Geçmişten Günümüze Kafkasların Trajedisi, İstanbul 2011, s. 125

Yılmaz Nevruz; Umumi Kafkas Tarihine Giriş 3, Kafkas Vakfı Yayınları, s. 555, İstanbul 2019

Yılmaz Nevruz; age, s. 561

Mülteci Hikayeleri

"Mülteci Hikayeleri" programıyla mülteciye dokunan hikayeleri İnstagram ve Twitter vasıtasıyla sizlerle buluşuyoruz.

ÜMMET SOFRASI İSTANBUL'DA KURULDU

Dünyanın dört bir yanından Türkiye'ye gelerek yaşam mücadelesi veren mülteci kardeşlerimize hukuki ve sosyal uyum da dahil olmak üzere birçok farklı alanda destek olan Uluslararası Mülteci Hakları Derneği ramazan ayında Fatih Şehzadebaşı camii avlusunda düzenlenen Ümmet İftarı programında mülteci kardeşlerimiz ile iftarımız yaptık ve hasbihal ettik.

ÇENGEL BULMACA

Mitelojik bir çalgı

Eğitimli kişilerin ülkeden ayrılması

İltica eden

Göç akınlarının kaynağı olan yer

İltica

Başka birinin kontrolü altında olma

Fotoğraftaki merhum mülteci çocuk

Göç dengesi

Bir ülkede sayıca az topluluk

İki Komşu devleti ayıran çizgi,hudut

Göçmen

Kıstas, Kriter

Boy, Kabile

Hicret, muhaceret

Ana kara

Hicret'te yardım eden Medineliler

Nüfüs bilimi

Millet

Romen rakamıyla 1000

Elçilik uzmnanı

Bir ülke içinde bölge değiştirme

Ekonomik göçmen (...işçi)

Er,nefer

Mületici Statüsü Belirleme (kısaltma)

Bireylerin bağlı olduğu tüzel varlık

Bir binek hayvanı

Bir ülkede azınlık olarak bulunan göçmen nüfus

Bir Kişinin malını yöneten

Bir ülkeye giriş izni

Kur'an'da bir sure

Bir Devleti başka devlette temsil eden kimse

Hakkı yerine getiren adaletli

Protein asidi

Halk ağzında köpek

Azınlığı çoğunluğa benzetme (.... etme)

Göç akınının geçtiği kaynak ve hedef ülke arası (.....Ülke)

Hazırlayan: Ahsen İlhan

ŞİFRE : 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Cevaplar Arka Sayfada.

ÇENGEL BULMACA

Mitelojik bir çalgı

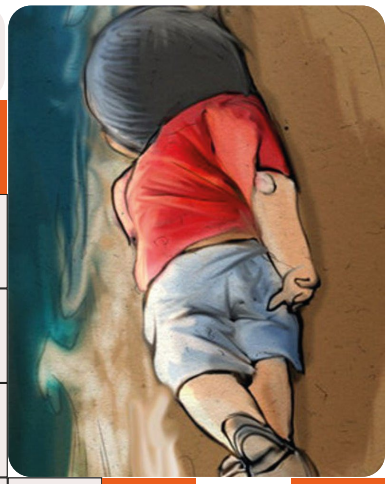

Eğitimli kişilerin ülkeden ayrılması		İltica eden / Göç akınlarının kaynağı olan yer	M	Ü	L	T	E	C	İ	İltica				
B		M			İ					Ş				
E	Başka birinin kontrolü altında olma	E	S	A	R	E	T			I				
Y		N			Fotoğraftaki merhum mülteci çocuk			Göç dengesi		Ğ				
İ		Ş		Bir ülkede sayıca az topluluk	A	Z	I	N	L	I	K	İki Komşu devleti ayıran çizgi,hudut		Göçmen
N		E			Y			E		N		Ş		M
G		Ü	Kıstas, Kriter	Ö	L	Ç	Ü	T		M		I		U
Ö		L			A			G		A		N		H
Ç	Boy, Kabile	K	L	A	N	Hicret, muhaceret	G	Ö	Ç	Ana kara / Hicret'te yardım eden Medineliler	K	I	T	A
Ü	Nüfüs bilimi	E			K			Ç		E		R		C
	D	Millet	U	L	U	S		Romen rakamıyla 1000		N	Elçilik uzmnanı		Bir ülke içinde bölge değiştirme	İ
	E				R		Ekonomik göçmen (...işçi) / Er,nefer	M	İ	S	A	F	İ	R
Mületici Statüsü Belirleme (kısaltma)	M	S	B	Bireylerin bağlı olduğu tüzel varlık	D		A		Bir binek hayvanı	A	T		Ç	
	O		Bir ülkede azınlık olarak bulunan göçmen nüfüs	D	İ	A	S	P	O	R	A		G	
	G			E			K		Bir Kişinin malını yöneten		Ş		Ö	
	R		Bir ülkeye giriş izni	V	İ	Z	E	Kur'an'da bir sure	V	Bir Devleti başka devlette temsil eden kimse	E	L	Ç	İ
Hakkı yerine getiren adaletli	A	D	İ	L		Protein asidi	R	N	A	Halk ağzında köpek				
	F			E			Azınlığı çoğunluğa benzetme (.... etme)	A	S	İ	M	İ	L	E
	İ		Göç akınının geçtiği kaynak ve hedef ülke arası (....Ülke)	T	R	A	N	S	İ	T				

Hazırlayan: Ahsen İlhan

ŞİFRE : 1 İ 2 N 3 S 4 A 5 N 6 İ 7 Y 8 E 9 T

Middle East Journal of Refugee Studies

DUYURU

2023 dönemi için **makale alımına devam ediyoruz.**

sk@mejrs.com www.mejrs.com

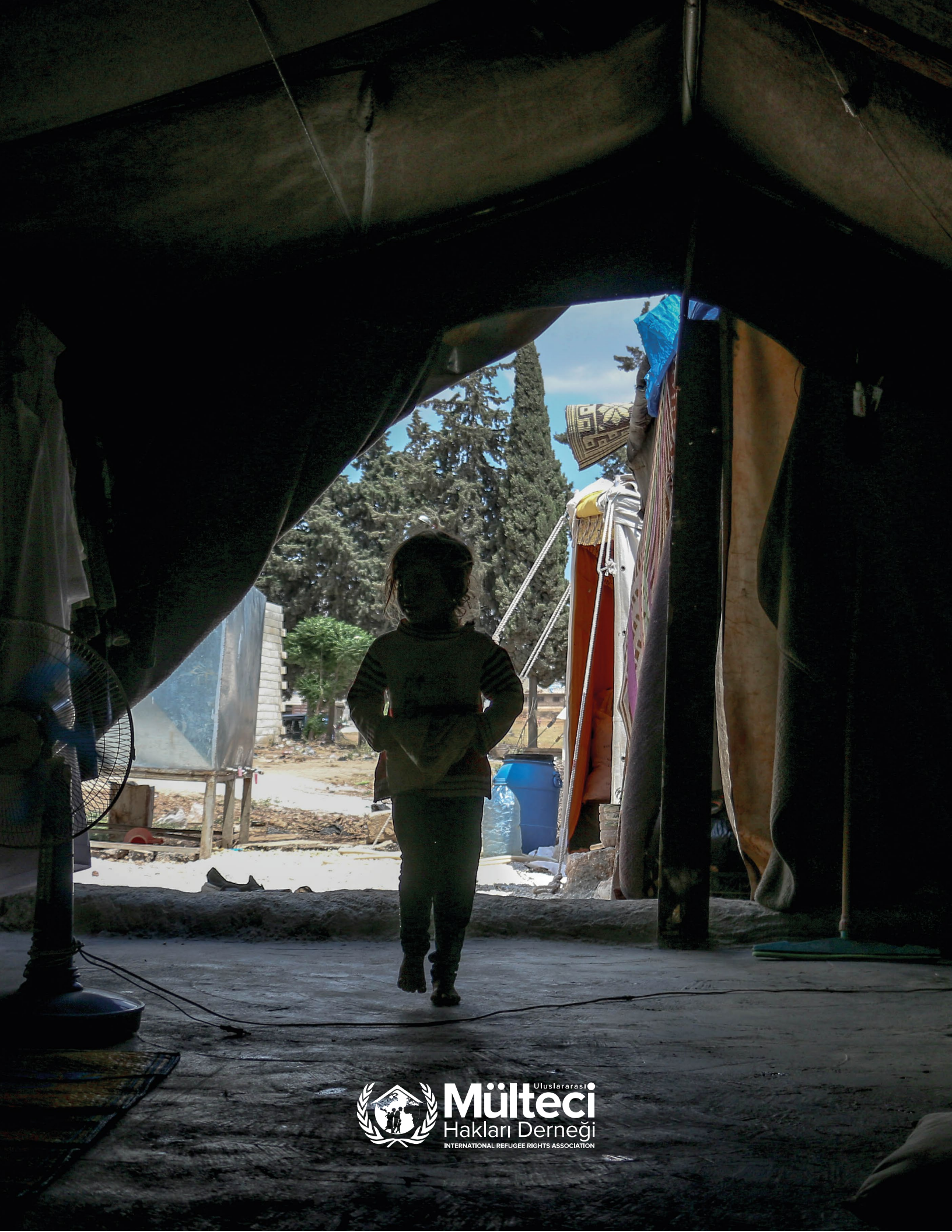

Uluslararası
Mülteci
Hakları Derneği
INTERNATIONAL REFUGEE RIGHTS ASSOCIATION